

Universitäts- und Landesbibliothek Tirol

Bibliotheca Mvndi Vincentii Bvrgvndi, Ex Ordine Prædicatorvm Venerabilis Episcopi Bellovacensis, Specvlvm Qvadrplex, Natvrale, Doctrinale, Morale, Historiale

In quo totius naturæ Historia, omnium scientiarum Encyclopædia, moralis
Philosophiæ Thesavrvs ...

Tomvs Qvartvs, Qvi Specvlvm Historiale Inscritbitvr

Vinzenz <von Beauvais>

1624

Liber Qvartvs

SPECVLI MAIORIS VINCENTII PRÆSVLIS BELVACENSIS, LIBER QVARTVS.

*De Fuga Alexandri magni, & fuga Nectanebi in
Macedoniam.*

C A P. I.

VTHOR. Anno igitur
Ochi Persarum Regis 10.
Philippi Regis Macedo-
num, 6. Nectanebi Regis
Ægypti 11. qui fuit ætatis
quintæ 235. Mundi vero
tertio millesimo quingen-
tesimo 98. secundum Eu-
sebiū: Alexander Philippi
& Olympiadis filius na-
scitur quod tamen illi vul-

gata Alexandri historia non videtur omnino congrue-
re, quæ eum narrat à Nectanebo iam extra regnum
facto, generatum fuisse. Anno quippe regni Ochi 14.
Philippi 10. Nectanebi 15. sicut Eusebius scribit, Idem
Ochus Ægyptum tenuit: Nectanebo in Æthyopiam
pulsio, in quo regnum Ægypti destructum est.

Nunc igitur de exilio Nectanebi & ortu Alexandri,
historiam prosequamur.

Ex historia Alexandri. Inter Ægypti sapientes Necta-
nebus excelluisse memoratur, hic si metus bellicus ei
imminebat, non exercitum vel machinamenta Marti
mouebat, sed ingressus aula penetralia, regiaque se-
creta, inuicta secum pelui, solitariū ibi se abdens, im-
plebat peluim fonte limpidissimo, & ex cera compone-
bat nauigij similitudinem: effigiesque hominum ibi
collocabat, quæ omnia moueri ac viuere videbantur;
adhibebat & virgulas ex ligno hebeni, aliàs palmæ, &
incantationes loquebatur, quibus vocaret Deos supe-
ros, inferosque, sicque laborabat pelui nauiculam sub-
mergi; ex quo fiebat vt simul cum submersione illius
cera, & cereorum incensorum, etiam omnes hostes,
qui adesse prænucebantur, pelago mergerentur. Quo-
dam autem tempore nunciatum est ei, multas aduersus
eum gentes vna conspiratione atque eadem voluntate
conspurrexisse: scilicet Indos, Arabes, Phœnices, Par-
thos, & quæcunque orientis sunt Barbaræ gentes: qui-
bus ille auditis, plausum dans manibus, magno risu dis-
solutus est, confugiensque ad consueta artis peritiã,
intellexit se ab hostibus esse vincendum, & capiendum:
nisi fugæ consulere, mox ergo raso capite, & barba:

collectis omnibus, quæ sibi præciõsa erant, appulit
Macedoniam.

De colloquio ipsius Nectanebi cum Olympiade.

C A P. II.

ILlic ergo amictus veste linea: Astrologum se pro-
fessus, vim peritiæ suæ cum magna admiratione
commendabat, adeoque celebris factus est, vt eius fa-
ma, nec Olympiadem Reginam lateret: enimvero Phi-
lippus tunc bello forte aberat: Regina autem cepit eius
peritiã consulere: ille autem pulchritudinem fœminæ
admiratus, amore eius captus est. Cumque acrius vul-
tum Reginæ intueretur, ait illa: cur ita in me intiendo
desigeris: cui ille, recordor oraculi illius, quod apud
Ægyptum à Dijs acceperam, quod oporteret me Re-
ginæ vera prædicere: Consule ergo super his quæ cu-
pis: & statim promit tabulas suas, quas huius peritiæ
docti Pinacen nominant auro & ebore variatas: & ho-
roscopum 7. stellas cum suis speciebus continentem:
vbi visebatur Iupiter in æreo lapide, hoc in est hyacin-
tho: Sol in crystallo: Luna in adamante: Mars in ema-
tite: Mercurius in smaragdo: Venus in saphiro, Satur-
nus in ophite: horoscopus autem ligdineus erat. Tunc
admirans Olympias stellarum varietatem & propius se
sistens. O inquit, intuere quæso meam & Philippi con-
gruentiam: nam multa fama est, quod si ex hoste re-
diens affuerit, velit in alteram transmigrari: qui explo-
rata constellatione, & eis, quæ Regina petierat ait: vera
fama est ista: sed opitulabor, ne quid diuortio formi-
daueris: nam fatale est tibi secundum quod prospexi:
misceri te Deo, genituramque filium vltorem omnium,
si qua Philippus in te audebit: tunc illa, cui inquit Deo
ad thorum debeor: respondit Hammoni, Deo Lybiæ:
ergo para te ad huius nuptias, vt Reginam decet: vide-
bis autem & somnium, & in somnio nuptias tibi cum
Deo futuras.

De conceptione Alexandri magni.

C A P. III.

IGitur Nectanebus quærit herbas ad immittendum
somnia necessarias: quibus in succum pressis, effi-
giat ex cera corpusculum fœminæ, cui nomen Reginæ
ascribit, lectulumque ei fabricat, cui illa efficies super-

ponitur,

*Nectanebus
Astrologū se
proficitur.*

*Nectanebi
cum Olym-
piade fami-
liaritas.*

*Nectanebus
horoscopus
cum stellis
Olympiadi
ostendit.*

*Nectanebus
herbas alia-
que necessa-
ria ad som-
nium im-
mittendum
preparat.*

3598.
Alexander
nascitur.

Hæc pluri-
bus Diodo-
rus lib. 16.

Militia.
Nectanebi
Regis Ægy-
pti.

Nectanebus
hostes suos
incantatio-
nibus vince-
re solebat.

Nectanebi
fuga in Ma-
cedoniam.

ponitur, & lucernis iuxta accensis, succum herbarum potentium superfudit, carmenque indicit efficax & secretum: quo effectum est, vt quicquid simulacro ceo loquebatur, id etiam fieri sibi Regina nunciaret. Fecit ergo eam somnare, quod Hammoni miscebatur, & de eo grauida fiebat. Quod cum illa retulisset Nectanebo, ille respondit: huius somni effectus cito subsequetur: quapropter secus cubiculum tuum secreto mihi lectum parari iubeto: vt si forte aliquis repentinus ingruerit metus, possim tibi esse spes subsidij; quod ita factum est. Tunc Magus ad Reginam: praecursor tibi adueniet Deus, draco scilicet reptabundus: Quo viso, tu egredi iube omnes: & cum te lecto collocaueris, explora vultum illius quem in somno vidisti. Tunc Magus prouidit ex arte vellus Arietis molliissimum: simul cum cornibus & sceptrum & amictum candidum: fecitque ex scientia reliquum corpus veluti draconem, vespera aduentantem ad foemina: Quo illa viso, cunctos egredi iussit, deditque se mox lectulo, & operto capite solo, oculos ad superuentum opinari Dei curiose intendit. At ille, scepro deposito, ascensoque lectulo, nuptias egit; post haec accepit accipitrem sacratum; & monet eum ire ad Philippum; cui per noctem in somno assistens; iussis mandatis instruxit: excitatus autem Philippus veluti alarum pulsu; aduocans somniorum interpretes ait; vidi per quietem Deum quendam formosum, & canicie capitis caesariatum, arietisque cornibus insignitum superuenisse Olympiadi coniugi meae; seque illi miscuisse, quibus peractis, haec verba addiderat; excepisti o mulier ex me filium vindicem: ad haec interpres; quod signari virginali foeminae vidisti; scito quod illa conceperit, nemo enim vas vacuum conseruat; & quoniam Deum capite arietino testaris; eundemque canum, Deus est Lybiae: Hammon nomine; hanc interpretationem non aequo animo Philippus accepit; Redijt ergo festinata re bellica, Macedonia. Cui cum Regina diffidentius occurfaret, astu dissimulans indignationem ait, me quidem clam res gesta non est, scio tamen te nunquam alicuius popularis amori seruisse, enimvero Dei decorum pulcherrimi; atque his dictis animum mulieris instaurauit.

De fallacia Nectanebi erga Philippum regem.

C A P. IIII.

Deinde iam Philippo effervescente, & coniugem acius increpante, quod conceptus ille non ex Deo foret: hoc Nectanebus audiuit. Cum ergo conuiuium celebre regium pararetur, ob reuersionem Philippi, nec ille frontem in laetitia explicaret, statim Nectanebus se reformat in illum draconis seductiorem tractum, trichiniumque penetrat reptabundus specie spectabilis, tum maiestate totius corporis, tum etiam sibilorum acumine adeo terribili, vt parietes etiam ac fundamenta domus quati viderentur. Caeteris ergo terre concussis, & Olympias quo fidem faceret diuino numini, manum protendit ad bestiam; at draco caput in sinum mulieris extendit, & omne agmen in spheram mansuetius collegit: & promptum osculum mulieri porrexit. Sicque de hinc vertit se in Aquilam, & volatu discessit: tunc ex admiratione exhilaratus Philippus ait, paruit, o coniunx, argumentum diuini circa te cultus: sed cuius Dei nescio: vel Iouis ex Aquila, vel Hammonis ex dracone. Ad haec mulier: se Hammonem esse professus est, cum primum mecum conuenire dignatus est.

Cum igitur Philippus in quadam regione sederet, vbi aues plurimae circumerrabant, intentusque agendis rebus animum occupasset, repente gallina in sinum eius supersiliens, concidensque enixa est ouum: sed ouum illud eius sinu euolutum humi concrepuit, cuius testula dissultante, visus est de ea dracunculus exire; qui circumcursans, & ambiens, oui testulam dum rursus edvnde exierat intrare vellet, morte praeventus est. Rex

Antiphontem coniectorem egregium super hac re sciscitatur, qui respondit, filium ei nasciturum, qui omnem mundum ambiret, omnemque suae ditioni subiugaret, & antequam in patriam suam rediret, occasu celeri periturum, nam draco, regale est animal: ouum, forma mundialis.

De natiuitate Alexandri.

C A P. V.

Deinde parturiente Olympiade, assistebat Nectanebus. cernens cursus, & astrotum motus inspectans: tandem mulier vehementius ingemiscens exegit puerum: qui vbi ad humum lapsus est, motus protinus insequitur terrae: & tonitruum crepor, ventorumque conflictus, & fulgurum coruscatio.

Iustinus lib. 12. & quintus Curtius. Ea die qua natus est, duae aquilae tota die perpetes supra culmen domus patris eius sederunt, omen duplicis imperij Europae, & Asiae, praeferentes: Natum appellauit Philippus, Alexandrum in memoriam filij sui, qui ex prioribus nuptijs occubuerat.

Author. Erat autem puer vultu & forma pulcherrimus, subcrispa paululum, & flauescente caesarie, comae leoninae, oculis egregij decoris, altero admodum nigro, leuo vero glauco atque dissimili: nutritrix Alacrimis (vel vt alibi legitur) Alacronis, pedagogus, Leonides: litteraturae, Polimicus magister: Musicae, Alcippus: Geometrice, Menedes: oratoria, Anaximenes: Philosophiae Aristoteles, vel Milesius: vt in historia eius legitur. Refert tamen Hieron. quod Aristoteles librarium vtilitate monstrauerit Alexandro initia litterarum.

Hier. in epistola ad Aletam. Graeca narrat historia, Alexandrum potentissimum regem & moribus & incessu Leonidis pedagogi sui non potuisse carere vitijs, quibus adhuc paruulus fuerat infectus.

Author. hunc ipsum Leonidem, vt refert Seneca postea leonibus obiecit deuorandum.

De Obitu Platonis & de discipulis eius.

C A P. VI.

Anno Ochi 21. Philippi autem 17. Plato mortuus: post quem academiam Speusippus tenuit.

Mercurius Trimegistus in lib. 1. de constellatione. Platonem cum illis animi virtutibus, cum illa sapientiae doctrina fatum vendidit, illamque diuini animi doctrinam tyrannicis crudelitibus, ac ludibriosis Dionysij potestatibus, tradidit.

Seneca in epistola 18. Plato natali suo decessit, & annum vnum atque 80. impleuit sine ulla deductione, ideo Magi, qui tunc Athenis erant, ei immolauerunt defuncto, amplioris fuisse sortis quam humanae rati, quia consummasset perfectissimum numerum, quem 9. nouies multiplicata componunt.

Augu. de ciuitate Dei lib. 2. cap. 14. Labeo Platonem inter semideos ponit, & Herculem & Romulum. Semideos autem hominibus praefert, vtrosque tamen inter numina collocat, nos autem Platonem, nec cuiquam homini Christiano comparamus. Hugo Floriacensis in historia ecclesiastica lib. 1. Platoni successit Apuleius, & Apuleio Hermes Aegyptius, quem Trimegistum vocant.

Author. Discipuli Platonis vt legitur in templorum lucis & porticibus versabantur, vt admoniti angustioris habitaculi sanctitate, nihil aliud, quam de virtutibus cogitarent, quorum etiam quidam oculos sibi effodisse leguntur, ne per eorum vsum a contemplatione sapientiae auocarentur.

Nectanebus
Magus effi-
git Deum.
Nectanebus
in figuram
draconis se
transfor-
mans acci-
pit ad cubi-
culum O-
lympiadi.

Philippus rei
auctoris ex
somnia in-
tellexit.

Nectanebus
reformat se
in draconis
speciem &
includit Phi-
lippum.

Philippus in
confirmatio-
nem superio-
rum, vidit
dracuncu-
lum exire de
testula oui.

Terramotus
& tonitru
in natiuita-
te Alexandri
magni.

Alexander.

Alexandri
praefectores.

Alexandri
cura multis
demandata.

Plato mori-
tur.

Plato perfe-
ctum nume-
rum in vita
mortali ab-
soluit.

Plato nec
Deus nec se-
mideus.

De Apuleio Platónico, & dictis eius.

C A P. VII.

DE Apuleio multa loquitur Augu. lib. 8. de ci. De: Huius reperi duos libros, vnum scilicet de vita, & moribus Platonis, de quo iam aliqua superius posui, vbi dictum est de ortu Platonis; alium vero qui intitulatur de Deo Socratis: de quo hæc pauca quæ sequuntur, excerpti.

Apuleius in lib. de Deo Socratis. Solet apud prudentes viros esse in operibus elaboratis iudicatio restrictior, & in rebus subitaneis venia prolixior: nulla res eadem potest esse simul festinata, & examinata, nec est quicquam omnium, quod habere possit, & laudem diligentiam, simul & gratiam celeritatis. Homines ratione plaudentes, oratione pollentes, immortalibus animis, moribundis membris, leuibus & anxijis mentibus, brutis & obnoxijis corporibus, dissimillimis moribus, similibus erroribus, audacia pernicaci, spe pertinaci, casto labore, fortuna caduca, sigillatim morales, volucris tempore, tarda sapientia, cita morte: Parit conuersatio contemptum, raritas conciliat admirationem.

Dæmones sunt genere animalia, ingenio rationabilia, animo passiva, corpore aërea, tempore æterna: quidam per angiportam reptantes, consilia non ex suo corde, sed alienis vocibus colligunt, & vt ita dixerim, non animo, sed auribus cogitant.

Nihil est Deo gratius, & similis quam vir animo perfectè bonus, qui ceteros antecellit: In quibusdam mirandum est, quod ea, quæ minimè videri, nescire volunt, discere tamen negligunt, & eiusdem artis disciplinam simul, & ignorantiam detractant: Equè diuites spectare solemus: vt equos quos mercamur, neque enim in equis emendis phalera consideramus, & balthei polimina inspiciamus; sed equum ipsum nudum & solum, vt sit ad speciem honestus, ad cursum vegetus, ad vecturam validus: sic ergo & in hominibus contemplandis nos illa aliena existimare; sed ipsum hominem penitus considera; ipsum vt meum Socratem pauperem, specta.

Aliena voco, quæ parentes pepererunt, & quæ fortuna largita est, vt profapiam & inuidiosas diuitias: Generosus est, parentes laudat, diues est, non credo fortuna.

De Plotino Philosopho.

C A P. VIII.

AVthor. Fuit & alius Platonius, de quo & idem Aug. in præfato libro loquitur, cuius etiam illam notabilem recitat sententiam; fugiendum est, inquit, ad clarissimam patriam, & ibi parere tibi omnia. Quæ tibi classis aut fuga: similem Deo fieri.

Mercurius vbi supr. Plotinus singularis Philosophus quas Philosophiæ non attigit partes cū eius doctrina vitæ sequeretur insignia, cū id quod docebat, nō alieno sed proprio virtutis ostēderetur exēplo fuit namque vir ille ad omnia virtutis ornamenta compositus, omniumque diuinarum dispositionum studio firmatus, iustus, fortis, prouidus, temperatus, & qui prouidentia ratione, superare se posse crederet fortunæ impetus.

Itaque locum quietæ sedis elegit, vt ab omni conuersationis humanæ strepitu separatus, se fortunæ inuidia liberaret, solis diuinæ institutionis vacaturus insignibus, vt contra omnes fortunæ minas, integro se & in corrupto præsidio virtutis armaret. Hac itaque confidentia mentis erectus, etiam corporis sui curam ac tuitionem suscepit & ad sedem collocandam amænum sibi Campaniæ ciuitatis solum elegit, vbi semper aeris quieti moderatio cunctos incolas salubri vegetatione

sustentat: vbi nec vis hyemis, nec flagrantia solis, sed composita temperies ex vtroque moderatur, vbi etiam hominibus aliqua ægritudine laborantibus, ingentium calore fontium, ac feruentium aquarum salutaris fomento conciliata sanitas irrogatur. Illic constitutus, primurū insignia contempsit honorum, illos veros honores putans, quos illi contulisset diuinum prudentiæ magistrum, nulla quoque diuitiarum illum desideria exasperant, sed has putabat diuitias veras esse, quibus animi ornatus posset auctoritatem propriæ originis inuenire.

Hic in quadam orationis suæ parte, vim fatalis necessitatis aggrediens homines fortunæ decreta metuentes leuera castigat orationis obiurgatione; nihil potestati stellarum tribuens, nihil fatorum necessitatibus reseruans, sed totum dicens in nostra esse positum potestate. Tandemque illi se in hac confidentiæ securitate constituto, fatorum potestas imposuit, primumque membra eius frigida sanguinis torpore riguerunt, & oculorum acies splendorem luminis paulatim extenuatum perdidit, postea per totam eius cutem humoribus nutrita peltis, erupit, vt putre corpus, membris deficientibus corrupti sanguinis morte, tabesceret.

Dispositio eius de quatuor virtutibus.

C A P. IX.

MAcrobis de somno Scipionis lib. 1. cap. 7. Plotinus in libro, quem scripsit de virtutibus; dicit, quatuor esse quaternarum genera virtutum, quas vocat politicas: quarum Prudentiæ est, ad rationis normam quæ cogitat, quæque agit vniuersa dirigere, ac nihil præter rectum, velle facere: humanisque actibus, tanquam diuinis arbitris prouidere. Fortitudinis est animum supra periculi metum agere, nihilque nisi turpia timere aduersa vel prospera fortiter tolerare. Temperantiæ nihil penitendum appetere, in nullo legem moderationis excedere, subliugo rationis cupiditatem domare. Iustitiæ vnicuique seruare quod suum est. Huiusmodi vir bonus, primo sui, deinde Reipublicæ rector, efficitur.

Secundæ (quas purgatorias vocat) hominis sunt, qui diuini capax est, solumque eius animum expediunt, qui decreuit se à corporis contagione purgare, & quadam humanorum fuga, solis se diuinis inserere. Hæc sunt otiosorum, qui à rerum publicarum actibus se sequestrant, harum quid singulæ velint, alias expressimus, cum de virtutibus philosophantium diceremus, quas solas quidam existimauerunt esse virtutes.

Tertiæ sunt purgati iam defecatiq; animi, & ab omni huius mundi aspergine pressè, purèque deterfi. Illic Prudentiæ est, diuina non quasi in electione præferre, sed sola nosse, & hæc tanquam nihil sit aliud intæri: Temperantiæ terrenas cupiditates non reprimere, sed penitus obliuisci: Fortitudinis passiones ignorare, non vincere, vt irasci nesciat, nihilque cupiat: Iustitiæ ita cum superna & diuina mente sociari, vt seruet cum ea perpetuum fedus imitando.

Quartæ sunt, quæ in ipsa diuina mente consistunt, quæ vocantur exemplares: à quarum exemplo reliquæ omnes per ordinem desiliunt: nam si rerum aliarum multo magis virtutum Ideas esse in mente diuina credendum est. Illic Prudentia est mens ipsa diuina: Temperantia, quod in se perpetua intentione conuersa est: Fortitudo, quod semper idem est, nec aliquando mutatur. Iustitia quod perenni lege à sempiterna operis sui continuatione non flectitur. Hæc quatuor genera quaternarum virtutum in passionibus, quibus homines metunt, cupiuntque, dolent, gaudentque, maximam habent sui differentiam: has primæ molliunt, secundæ auferunt, tertiæ obliuiscuntur, in quartis nefas est nominari.

Quatuor virtutum genera sciendum Platonicor. Officia Prudentiæ. Officia Fortitudinis. Officia Temperantiæ. Officia Iustitiæ.

Secundum genus virtutum.

Tertium genus virtutum.

Quartum genus virtutum.

Horum generum discrimen.

Libri Apulei.

Dispositio Apulei.

Res festinata non est bene examinata.

Nimia familiaritas parit contemptum.

Quid de daemonebus senserit Apuleius.

Qualiter oportet hominem considerare.

Dispositio Plotini.

Plotinus Philosophus.

Virtutes Plotini.

Ciuitas Campaniæ.

De Mercurio Trimegisto, & dictis eius.

C A P. X.

Hermes Trimegistus.

Dissonat Trimegistus à fide de Deo filio.

Afferet fatalem constellationem.

Trimegistus ad Asclepium.

Hac dicta Trimegisti videntur si de nostra ex parte consonare.

Alchor. Hermes autem qui & Trimegistus, siue Mercurius, scripsit librum de verbo profecto, de quo sumpta sunt hæc: Dominus & omnium factor Deorum, secundum fecit Dominum, quoniam hunc fecit primum & solum, & verum: bonus ei visus est, & plenissimus omnium bonorum, & lætatus est. Hic est filius benedicti Dei, atque bonæ voluntatis, cuius nomen humano ore non potest enarrari. De solo Deo, dominus est omnium; dominante Deo mortalibus, & qui ab omnibus non potest indagari super homines est, hunc Deus dilexit unigenitum suum. Hæc verba Hermetis (qui & Mercurius) videntur ex parte fidei nostræ de patre & filio consonare, sed in hoc dissonant, quod dicit Deum fecisse Deum: deberet enim dici genuisse, præterea filius non potest dici secundus à patre, quasi posterior sit tempore, vel maiestatis dignitate, sed tantum sub auctoritate, quia scilicet pater est author filij, & quod filius est author Spiritus sancti, & author omnium creaturarum; hoc totum habet à patre.

Scripsit autem & duos libros de Mathesi, in quibus fatalem constellationem conatur asserere, ipsamque negantibus, & improbantibus respondere.

Extat autem liber alius Mercurij Trimegisti ad Asclepium: de quo hæc pauca excerpti: Mercurius Trimegistus Asclepiades: Deus te nobis, ô Asclepi, ut diuino sermone interesses, adduxit. Quem si intelligens videris, eris omnium bonorum tota mente plenissimus: si tamen multa sunt bona, & non vnum in quo omnia: alterum enim alterius consentaneum esse dignoscitur, omnia vnum esse, aut vnum esse omnia. Philosophia sola est, quæ quidem in cognoscenda diuinitate frequens est obtutus diuini sanctæque religio: simplici enim mente diuinitatem colere eiusque facta venerari: agere etiam Dei voluntati gratias, quæ est sola bonitas plenissima: Hæc est nullius animi importuna curiositate violata Philosophia.

Solum animal homo duplex est, & eius illa pars simplex, quam vocamus diuinæ similitudinis formam: humanitas semper memor naturæ, & originis suæ, & etiam deitatis imitatione perseuerat. Immobiles est æternitas, in qua omnium temporum agitatio sumit exordium, & quod est mobile temporis, in æternitatem semper reuocatur: Sicque efficitur vt etiam æternitatis stabilitas semper moueatur: & temporis mobilitas stabilis fiat, fixa lege currendi: omnia autem Dominus Deus, & omnia ab eo & in ipso & per ipsum. Nos ergo agentes gratias, adoramus: Hæc sunt enim summæ incensiones Dei cum gratiæ aguntur à mortalibus; hominum enim adorationibus, & laudibus, & obsequijs, cælum cælestesque delectantur, nos pijsimis votis optamus, si diuinæ placeret pietati, vt nos mundana custodia absolutos; superioris portis naturæ restituat, & hæc est merces, piæ sub Deo; diligenter cum mundo; viuentibus.

De interitu Nectanebi & Agathoderyanno.

C A P. XI.

Alexander incipit militarem quam si vitam agere & adhuc puer rebus bellicis delectari.

Alexander didicit artem Astrologiam à Nectanebo.

Historia Alexandri. Hoc tempore Alexander factus annorum 12. patri comes fiebat, & vsu armorum semper indui meditabatur, & cum exercitibus videri gaudebat, & equis insiliens cuncta vt prudentissimus miles agebat: dum ergo Philippus ad quandam Illyrici ciuitatem proximam proficisceretur, non simili affectu, quo solitus, protinus Olympias Nectanebum repetit, eumque consulit, super clandestino mariti consilio, cui dum assidente sibi Alexandro ex arte illa astrica, loqueretur: petijt Alexander vt, doceret eum artem illam, quod & facit. Cumque iam in illa arte profecisset Ale-

xander non modicum, nocte quadam ad præciturum fossa præceps veniens, vbi Nectanebus eum docere consueuerat: Alexander Nectanebum ex improviso præcipitat. Cumque illo letali ictu ceruicis afflictus conquereretur, tur hoc fecisset, respondit Alexander: Conquerendum tibi erat de arte, quam noueras: malorum quippe nescius: quæ tibi futura essent, huius nunc resupinus iacens, rimare ea quæ sunt cæli: Adhæc Magus: nulla mortalium contra fatum fuga est: olim per hanc scientiam cognoui me à filio interiectum iri: Tunc Alexander: Num ego filius tuus? tunc ille Magus omnia confessus est, & Aegypti fugam, & qua arte Olympiade potitus sit, & his dictis animam expirauit. Tunc Alexander imposuit eum in humeris, ad regiam reuectat, eique sepulchrum erigit operosissimum, atque matris omnia indicauit. Tunc illa admirata est, so tot annis à Mago illudam, rem probri fecisse.

Eusebius in chronis. Anno Ochi 22. & Philippi 18. primo anno Olympiadis 109. Dionysius Corintho pulus est.

Infirmus lib. 22. Huic postmodum successit Agathocles qui ex humili & sordido genere vsque ad regni peruenit maiestatem: quippe in Sicilia patre figulo natus, forma & pulchritudine corporis egregius, diu vitam stupri patientia exhibuit: annos autem pubertatis egressus, libidinem à viris ad fœminas transtulit, post hæc apud vtrumque sexum famosus, vitam latrocinij mutauit. Interiecto tempore, cum Syracusas accessisset, accitufque in ciuitatem inter incolas esset, diu sine fide fuit: quoniam nec in fortunis quod amitteret, nec in verecundia quod inquinaret habere videbatur: In summa gregariam militiam fortitur, non minus tunc seditiosa, quam antea turpi vita, in omne facinus, prompuissimus erat.

De bona indole Alexandri.

C A P. XII.

Historia Alexandri. Eodem quoque tempore Philippus Macedonum Delphos misit super regni suoliticus successore responsumque accepit in hunc modum: O Philippe, is demum tuis omnique orbe potitur, quicumque Bucephalum equum insiliens, medium pelle transierit: erat autem Bucephalus equus formæ spectabilis ex regio genere armenti, formatis pedibus ad Pegasi fabulam, & si qui fuisse Laomedonti eiusmodi prædicantur, homines autem comedebat vt bellua, & in eiusmodi pabulum seruebat. Hunc asseruari Philippus iusserat sub claustris præferatis: agebat autem tunc temporis Alexander, annum ætatis 14. anno videlicet secundo Olympiadis 109. Qui, dum quadam die locum vbi Bucephalus clausus erat præteriret, conuersus ad socios ait: Numquid hinnitus aures meas an vero rugitus aliquis leonis offendit: ad quem Ptolomæus: qui postea Sother dictus est: quinimo, hic est ille Bucephalus quem ob serueritudinem dentium pater tuus hæcenus claudi iussit: Alexander autem custodibus euocatis, claustrisque remotis, equum educit. Iubamque eius laua cum apprehendisset, tergum quadrupedis insultat: effrenemque hac atque illac circumducit: quod cum admirationi visentibus foret: cucurrit quidam & rem periculi Philippo nunciauit. Sed ille ad memoriam monitus oraculi, cucurrit ad puerum, cumque salutauit, vt totius orbis dominum.

Alexander autem annum agens 15. petijt, vt sibi Pifas adire liceret gratia quadrigis certandi: Philippus quoque equos, & cætera illi necessaria, preparari iussit: igitur ascensa nauis, secunda ad modum tempestate appulit Elim: quo in loco dum curam equorum famulis mandasset, ipseque ad videndum statum loci procederet: obuius ei fuit Nicholaus Rex Argiuorum quondam conscholasticus eius, qui prius salutauit Alexandrum, non tamen sine contumelia: Nam, aue, inquit, ô puer: nec ille resalutat. Tunc secundò Nicholaus, & à

Alexander deiciens Nectanebum in præcipitium Nectanebum ex casu uulnerat ut affertur matris se esse patrem Alexandri.

Agathocles pessima vita.

Oraculum de pto.

Bucephalus

Alexandri indoles qualis? Ptolomæus aliter dicit hoc factum fuisse.

Præcipit vir prudens tam excelsæ indolis non suffeceram paternam distionem vt ait Curtius.

author habet Arriadorum Ptolomæus Argiuorum. Nicholaus salutat Alexandrum contumeliose.

quo, inquit, te arbitraris salutatum? quippe ego sum Nicholaus, Rex Argiuorum alias Aceruanum. Et Alexander: Quid, inquit, prodest tibi ista vana iactatio de secundis crastinis fluctans? neque enim istam arrogantiam approbo: & Nicholaus, velim, inquit, scire cur adis; fatetur Alexander se ad certamina quadrigarum, studio coronae venisse. Tunc Nicholaus, felle de nimia indignatione suffusus consputum adolescentulum, & maledictis increpatum dereliquit. At vero Alexander: qui omnium disciplinarum continentiam ostentare didicerat, abstergit a facie sputamenta, & ad iniuriam ardens, ait, iuro equidem Nicholae per patris matrisque meae maiestatem, quod te etiam in praesenti certamine superabo.

De Reconciliatione Olympiadis cum viro suo.

CAP. XIII.

Non multo post cum dies certaminis aduenisset; Alexander Nicholao superato, & reliquis, qui certamini adnuerant, corona redimitus repatriat Macedoniam, offenditque fortè Philippum: Ipreta Olympiade, in Cleopatrae nuptias demutantem. Die autem nuptiarum intrans triclinium regis coronatus: Sume, inquit, o pater hunc primum laboris mei fructum, & coronam in caput eius transtulit & ait: Cum ego matrem meam iterum regalibus nuptijs coniugabo, vos quoque participabo conuiuium: & his dictis aduersus Philippum discambit.

Aderat autem inter regales delicias Lysias quidam risui excitando quam facetissimus. Qui cum in gratiam Regis adolescentulum vellet admordere, multimodis verborum ridiculis saepius illum aggressus; ac saepius admonitus, vt ad alium se verteret, cui ludum suum placere sciret; & ille non audiret: tandem iratus Alexander, poculum quod sibi praemanu erat iaculans: Lysiam vulnerat. Sed Rex effervescente ira, profliens in Alexandrum, vulnerato crure, procumbit. Tunc Alexander arrepto gladio omnes qui veluti ad se comprehendendum irruerent, disijcit & egreditur. Qui enim aderant, Philippum grauius vulneratum in cubiculo inducentes, lectulo deponunt, post dies plures, cum iam spes esset recuperationis; ingreditur Alexander ad Philippum, & Olympiadem matrem ei reconciliat.

De Xenocrate Philosopho.

CAP. XIII.

Helmandus. Anno quarto Olympiadis 109. qui fuit annus Ochi 25. & Philippi 21. secundum alios 22. & aetatis Alexandri 16. Speusippus moritur, secundum alios tribus annis tardius, cui successit Xenocrates, quem Tullius dicit fuisse philosophorum grauissimum.

Valerius lib. 2. cap. 10. Huic Xenocrati tantam auctoritatem sua sapientia attulerat, vt cum testimonium dicere coactus, ad aram accessisset; vt iuraret omnia se vere retulisse; prohibitus sit a senatu iurare.

Alexander ad Xenocratem legatos cum aliquot talentis misit; quos ille (vt erat solitus) modico apparatu excepit; postera die interrogantibus cuinam pecuniam annumerari vellet, & non intellexistis, inquit, hesternae cena ca me non indigere, ita Rex Philosophi amicitiam voluit emere.

Item Xenocrates aliquando vino grauis in sinu Phrynae nobilissimi Athenarum scorti sponte procubuit: Quae cum quibusdam iuuenibus pignus posuerat, se philosophum a proposito castitatis abducturam; itaque cum diu eum pro libitu atrectasset, omnino eum allicere ad libidinem non potuit. Cumque iuuenes ab ea pignus reposcerent, illa respondit, se de homine non de lapide vel statua pignus posuisse.

Idem cum quibusdam detractoribus interesset, & ta-

ceret. Quarente vno, cur solus taceret, quia dixisse me, inquit, aliquando penituit, tacuisse nunquam.

Qualiter Philippus Graeciam subiecit, & Nagosus Indeam iterum tributarium fecit.

CAP. XV.

Iustinus in fine li. 7. His temporibus Philippus cum Methonam urbem expugnaret, de muris sagitta iacta, dextrum eius oculum effodit, quo vulnere nec segnior in bellum, nec iracundior aduersus hostes factus est; adeo vt interiectis diebus pacem deprecantibus dederit, nec moderatus tantum, verum etiam mitis aduersus victos fuerit.

Idem in principio li. 8. Graeciae autem ciuitates dum imperare singulae cupiunt, imperium omnes amiserunt. Itaque Philippus velut è specula quadam libertati omnium insidiabatur.

Comestor cap. 2. super historiam Esther. Artaxerxes autem qui Ochus dictus est, misit Nagosum praefectum vniuersis regionibus trans flumen Euphratem. Erat autem in Hierusalem summus Sacerdos Ioannes, qui Iudae patri suo successerat. Eratque frater Ioannis Iesus qui ad pontificatum aspirabat, & propterea Nagosi familiaritatem sibi comparauit. Qua confidentia Iesus altercatus in templo aduersus Ioannem; adeo incitauit fratrem: vt eum interficeret: vnde Nagosus indignatus ascendit in Hierusalem, cumque prohiberent eum ab ingressu templi respondit, mundior ego sum caduere, quo templum prophanastis, & ingressus templum spoliavit illud, & imposuit ministris templi iterum tributa & annonas annis 7. à quibus per interuentum Esdra absoluti fuerant. Idem Ochus Apodasmo Iudaeorum capta in Hyrcania accolae translatis iuxta mare Caspium collocauit.

De Isocrate.

CAP. XVI.

Idem Comestor & Valerius lib. 8. cap. 7. Illo tempore Isocrates scilicet orator claruit. Isocrates nobilissimum librum, qui *πρωταρχικος* inscribitur 94. agens annu, composuit: opus ardentis spiritus plenum, ex quo apparet senescentibus membris eruditorum, intus animos industriae beneficio florem iuuentutis retinere.

Calcidius in proaemio Platonis. Isocrates in exhortationibus suis virtutem laudans, cum omnium bonorum totiusque prosperitatis consistere causam penes eam diceret: addidit ipsam esse solam, quae res impossibiles ad possibilem redigeret facilitate. Quid enim generosa magnanimitatem vel aggredi pigeat, vel captum fatiget? vt tanquam victa difficultatibus se temperat à labore; eadem est, vt opinor, vis amicitiae parq; impossibiliu pene rerum extricatio, cum alter ex amicis iubendi religione, alter parendi voto, complaciti operis adminiculatur effectu.

De Regno Argis vel Arsani & Darij filij eius.

CAP. XVII.

Ex chyonis. Anno regni Philippi 23. Perfarum 13. regnauit Arges Ochi filius. Caput igitur anno quinta aetatis 251. Mundi vero tertio millesimo 614. & regnauit annis 4.

Helmandus. Hunc inter Reges Perfarum non numerat Iustinus, sed statim post Ochum ponit Darium. Tertulianus autem hunc Argem vocat Argum, quem dicit regnasse anno vno: Isidorus appellat eum Xerxen, quem dicit regnasse annis 4. Hieron. super Danielelem vocat eum Arxen, alij appellant eum Arsamum.

Comestor vt supra cap. 3. Post Ochum Regem filius eius Arsamus regnauit & mortuo Ioanne in Hierusalem, successit ei filius eius Iadus in sacerdotiu. Post Arsamum regnauit filius eius Darius: hic praefecit regionibus trans flu-

Comestor habet Vagosus.

Philippus dextrum oculum patientissime amisit.

Dum contentiones ciuitatum alit.

Ochus Indaeos captivos abduxit.

Cicero Caton.

Virtus res impossibiles ad possibilem reducit.

Arges 3614.

Varia opinio de hoc rege, lege Diosdori lib. 17.

Hanc vocat hunc regem Arsem dicitque eum regnasse tribus annis.

men Saraballam de genere Cutheorum, ex quibus Samaritae descenderunt. Erat autem Iado frater Manasses ad pontificatum anhelans: propter quod Isacham filiam Saraballa duxit uxorem: cumque ministraret in sacerdotio indignati sunt Hierosolymitae, & iubebant eum recedere ab uxore: aut non intrare sacrarium. Itaque Manasses cum uxore transfudit se ad focetum suum: & pollicitus est, quod aedificaret ei templum instar Hierosolymorum super montem Garisim, sed hoc cum sententia Regis Darij faciendum erat. Interim autem * contradidit ei Abissam vel Abiglam, qui est Mediterraneus vicus Tyriorum insignis, & transierunt ad Manassen plures de Hierosolymicis, quibus Saraballa pecuniam ministrabat, terram colendam deputabat, & habitationem. Eo tempore Manlius Torquatus Consul Romanorum filium suum virgis caesum securi percussit, quia contra imperium consulum cum hostibus pugnaverat, & tamen eos expugnauerat.

De Nece Philippi Macedonis.

CAP. XVIII.

Historia Alexandri. His temporibus Methona ciuitas nunciatur obsequio desciuisse, ad quam Philippus animo incitatus, cum ad hoc viribus corporis deficeret, cum exercitu misit Alexandrum, quam in breui subegit. Ingressusque ad patrem, ut victoriam nunciaret, vidit in domo regia viros barbaro habitu, percunctansque, cognoscit Regis Darij legationem, qui venerant pro tributo atque censu, terrae. s. & aquae, miraturque petendi morem, & titulum, dixitque vni, qui primus illorum esse videbatur. Haecne elementa sibi vendicant Persae, mortalibus, quae Deus cunctis in commune largitus est? Igitur ferri iubet ad Darium a se mandata, s. ut ab hac petendi consuetudine temperaret. Sin aliter, sciret se cum Alexandro praelio acrius concertaturum: his dictis iussit homines proficisci. Rursus dum vicina ciuitas de obsequio vacillaret, Alexandro datur expeditio, & illic ire iussus est.

Interea Pausanias quidam nomine, opibus & delictijs affluens, in Olympiadis amorem prolapsus est. Qui cum per internuncios attentaret, & mulier consentiret. s. ut defuncto Philippo, ad illum transuberet; Pausanias opportunum tempus existimans, quia Alexander tunc forte aberat, cuius iam formidolosum erat nomen, repente ruit super Philippum, eumque vulnere praenit. Qui cum laetialiter ictus esset, mox Pausanias festinat ad raptum Olympiadis: igitur cum adhuc populus in theatro turbaretur; forte rebus ex sententia perpetratis, Alexander superuenit, offenditque turbas & Philippi vulnera; irruensque in reginam, deprehendit Pausaniae violentiam: cumque eum iaculo destinarer, tenereturque formidine matris vulnerandae, Olympias sic eum adhortatur, iaculare inquit fili: iaculare non dubites; Alexander autem cum Philippum spirare comperisset, iussit Pausaniam illuc aduehi, gladiumque in dextra patris misit: quo manu eius oppeteret, occiditque eum; ergo iam moriens Philippus, ait: Nihil est, quod me finis vitae, aut mors contristet; vltus enim authorem iniuriae, libens oppetam; adiecitque; Reminiscor o Alexander Deum matris tuae praenit prae dixisse: quod vindicem filium esset paritura; & his dictis spiritum exhalauit.

De moribus eiusdem, & de Pausania eius interfecitore.

CAP. XIX.

Iustinus lib. 9. Fuit autem Philippus Rex tam armorum quam conuiuorum apparatus studiosior, cui maxime opes erant, instrumenta bellorum; diuitiarum quaestu, quam custodia solertior. Itaque inter quotidianas rapinas semper inops erat, misericordia in eo & perfidia pari iure dilecta; nulla apud eum turpis ratio vin-

centi fuit, blandus pariter, & insidiosus erat alloquio: qui plura promitteret, quam praestaret; feriorum, iocorumque artifex, amicitias vilitate non sive colebat, gratiam fingere in odio, instruere inter concordia odia, & apud utrumque gratiam quaerere solennis illi consuetudo. Inter haec, eloquentia, & insignis oratio acuminis & solertia plena, ut nec ornatui facilitas, nec facilitati inuentionum deesset ornatu.

Valerius in lib. 7. Philippus Alexandrum, quorundam Macedonum beniuolentiam domis ad se conatum attrahere, in epistola sic increpuit: Quae te, filii ratio in hanc vanam spem induxit, ut eos tibi futuros fideles existimares, quos pecunia ad amorem tui compulisses?

Idem lib. 1. cap. 8. Philippus pater Alexandri, oraculo Apollinis admonitus, ut a quadrigae violentia salutem custodiret: omnes currus per totum regnum disiungi fecit: locum etiam qui in Boetia quadrigis celebrabatur, semper vitauit: sed Pausanias gladio, quo illum occidit, quadrigam habuit caelatam.

Item in lib. 8. cap. 13. Quidam ut aeternam memoriam assequerentur, etiam sceleribus innotescere non dubitarunt: quorum e numero nescio an in primis Pausanias debeat referri: nam cum Hermoclem percunctatus esset, quoniam modo subito clarus posset euadere: isque respondisset, si aliquem illustrem virum occidisset, futurum ut eius ad ipsum gloria redundaret, Philippum continuo interfecit, sicque quod petierat assecutus est: tam enim se parricidio, quam Philippus virtute notum posteris reddidit. Sic etiam inuentus est, qui Dyanae Ephesiae templum incendere vellet, ut opere pulcherrimo consumpro, nomen suum per totum orbem innotesceret.

Iterum de scriptis, & gestis Philippi.

CAP. XX.

Tullius in lib. de officiis. Extant epistolae Philippi ad Alexandrum, & Antipatris ad Cassandrum, & Antigoni ad Philippi filium, trium prudentissimorum, quibus praecipunt ut oratione benigna multitudinis animos ad beniuolentiam alliciant, militesque blande appellando sermone deliniant.

Orosius in lib. 3. cap. 14. Philippus pridie quam interficeretur, interrogatus, quis huius homini magis esset optandus? respondisse fertur, cum esse optimum, qui viro forti post virtutum suarum gloriam in pace regnati, sine conflictatione corporis & dedecore animi, subitus, & celet inopinato ferro potuisset accidere, quod ipse mox obtinuit. Nec ab iratis Dijs, quos semper parumpererat, quorumque templa, & aras, & simulacra lubuererat, quin (ut ipsi videbatur) electissimam mortem adipisceretur, potuit impediri?

Hieron. contra Iouem. Philippum Regem Macedonum, contra quem Demosthenis Philippicae tonant, introeuntem ex more cubiculum vxor exclusit irata: qui exclusus tacuit, & iniuriam suam versu tragico consolatus est.

Seneca de naturalibus questionibus lib. 2. Asclepiodorus narrat, demissos quam plurimos, a Philippo in metallum antiquum olim destructum, ut exploraret, quae vbertas eius esset, quis status, an aliquid futuris reliquisset vetus auaritia, descendisse illos cum multo lumine, & multos duraturos dies: deinde longa via fatigatos vidisse flumina ingentia, & conseptus vastos aquarum inertium pares nostris, nec compressos quidem terra supereminente, sed liberae laxitatis non sine horrore visos.

De incestu Minutiae Virginis, & facinore Matronarum Romanarum.

CAP. XXI.

Orosius lib. 3. cap. 9. Eo tempore Minucia virgo Vestalis ob admissum incestum viua est obruta in campo, qui nunc Sceleratus vocatur.

Cicero, off. 2.

Democriti periculi genus non effugit.

Iustinus 9.

Strabo 14.

CAP. XX.

Philippi Epistola ad Alexandrum.

Exitum ciuita qui dicit Philippus optimum ipse met obtinuit.

Philippi facientia.

Infra terram esse vastos aquarum conseptus, probat exploratio illa senonum Philippi.

Hiero.

* alias contradidit.

Alexander Methonam iterum obsequio suo subegit.

Pausanias raptus amore Olympiadis occidit Philippum.

Pausanias occiditur.

Pausanias conuentiones Philippi.

Hiero: contra Ioni, lib. 1. Callandram, & Chrysim Vates Apollinis; & Iunonis virgines nouimus; & sacerdotes Dianæ Tauricæ, & Vestæ innumerabiles extiterunt: quarum vna Minutia propter suspicionem stupri, viua defossa est, iniusta vt reor pœna, nisi grande crimen putaretur læsa virginitas. Et addit: Certe Romanus populus quanto honore virgines semper habuit, hinc apparet, quod Consules, & Imperatores, & in curribus triumphantes, qui de superatis gentibus trophæa referebant, & omnis dignitatis gradus: eis de via cedere solitus sit.

Orosius lib. 3. cap. 10. Paruo exinde tempore interiecto: Claudio, scilicet Marcello, & Valerio Flacco Consulibus; incredibili rabie & amore scelerum Romanæ Matronæ exarserunt: erat utique fœdus ille ac pestilens annus; inlicitæ, & iam cateruatim strages egerebantur: & adhuc tamen pene omnes de corrupto aere perijisse simplex credulitas erat, cum existente quadam ancilla indice; & conuincendæ rei causa primum multæ Matronæ vt biberent venena, quæ coxerant compulsæ: deinde simul vt hauserent consumptæ sunt; tantaque fuit multitudo Matronarum in hoc conficiarum, vt 300. & 70. damnatæ simul ex illis fuisse referantur.

De regno Darij filij Arsami, & Alexandri Magni & moribus eius.

CAP. XXII.

EX chronis. Anno primo Olympiadis III. qui fuit ætatis quintæ 255. Mundi vero tertio millesimo 618. Perfarum 14. regnauit Darius, Arsami filius annis 6. Eodem anno Alexander Philippo patri successit in regnum annis 12.

Iustinus lib. 9. Hic & virtute & vitij maior fuit pater, vincendi ratio vtrique diuersa, hic apertè, ille artibus, diuersa bella tractabat: deceptis ille gaudebat hostibus; hic palâ fufis, prudentior ille consilio; hic animo magnificentior; iram pater dissimulare plerumque etiam vincere: hic vbi exarsisset, nec dilatio vltionis, nec modus erat: vini nimis vterque auidus, sed ebrietatis diuersa vitia, patri mos erat etiam de conuiuio in hostem procurrare, manum conferere, periculis se temere offerre. Alexander non in hostes, sed in suos sæuiebat: amari pater malebat, hic metui; literarum cultus vtrique similis; solertia pater maioris, hic fidei: verbis, atque oratione Philippus: hic rebus moderatior, parcendi victis filio animus promptior, & honestior; frugalitati pater, luxuriæ deditus magis filius erat.

Idem lib. 11. Prima illi cura paternarum exequiarum fuit: in quibus ante omnia, cædis conscios ad tumultum patris occidi iussit, soli Alexandro Lyncistarum fratri pepercit, seruans auspiciam dignitatis suæ: nam Regem eum primus salutauerat; Æmulum quoque imperij Caranum fratrem ex nouerca susceptum interfici imperauit.

Qualiter Alexander armis militum sibi conciliavit.

CAP. XXIII.

EX historia Alexandri. Procurata patris sepultura, mox ascendens illis statuam, conuocataque vniuersa multitudine plebis; ait. En tempus est, vt quicumque cupit Alexandro militare, fœdus inire cum illo festinet: namque mihi dignum videtur bella in eos primum mouere, qui nos contristauerunt pridem: nunc autem cupiunt spoliare, etiam & libertate: dictis his acquiescit omnis miles, ac si diuinitus vocatus fuisset.

Iustinus lib. 11. Alexander in initio regni sui Macedonibus immunitatem cunctarum rerum præter militiæ vacationem dedit. Quo factò, tantum sibi fauorem omnium conciliavit, vt corpus hominis non virtutem Regis mutasse se dicerent.

Ex historia Alexandri. Tunc Alexander referans patris thesauros, arma opesque distribuit cunctis. Connume-

ratis igitur militibus, quos ipse recens scripserat, congregat Macedones 15. millia pedum. Auxiliaque diuersa in octo millia: equites vero indigenas duo millia septingentos: leuis autè armaturæ Trachas octingentos. Vnde hoc numero cū veteri milite congregato colligit ad modum 70. millia septingentos quatuor militantium.

Quintus Curtius & Iustinus li. 11. Non autem iuuenes robustos, nec primum florem ætatis: sed veteranos, plebrosque etiam emeritæ militiæ qui cum patre patriisque militauerant, elegit; vt non tam milites, quàm magistris militiæ electos putares; ordines quoque nemo nisi sexagenarius duxit, vt si principia castrorum cerneret, senatum prisce alicuius reipublicæ videre diceret. Itaque nemo in prælio fugam cogitauit, sed victoriam, nec in pedibus cuiquam spes, sed in lacertis fuit.

De Regionibus quas peragrans sibi federauit.

CAP. XXIV.

EX historia Alexandri magni. Igitur Alexander via sumptum ex Philippi thesauris abundantissimè sumens, classe elaborata, transiit in Thraciam, inde Lycœniam, cui nunc recens ætas Lucaniæ nomen dedit. Quorum regionum magistratibus ad amicitiam federatis, transiit protinus Siciliam, exinde Italiam transiens, legatione pariter & honore potitur Romanorum, per Amilium quippe: qui tunc consul erat, coronam ei auream margaritis insignitam dirigunt ad argumentum amicitie perpetuo post futuræ. Idque Alexandro magnæ gratiæ fuit, & verbis liberalibus Amilium honoratum remisit. Addunt etiam ei Romani duo millia militum; & argenti pondera talentorum 40. millia. Hinc igitur pergens omnem Lybiam peragrat, collecto autem in vnum exercitu, ad Egypti interiora contendit; classe iussa se apud Metropolim operiri. Egyptij quoque veste & sede regni dignum duxerunt, secundum Seionchosim venisse dicentes. Intuetur igitur Alexander ibi statuam quandam nigro lapide, cuius causam percunctans, responsum est, hanc illius Nectanebi fuisse, qui olim infestantibus Persis, cum Deorum monitu præcivisset fortunæ suæ lapsum, locum suum declinauit: his Alexander cognitis, statuam complexus, patrem salutans, eiusque filium sese profitetur. Rursusque omnes Syriæ ciuitates, per quascunque transijt nomini suo addidit, ac demum Tyrum aduenit, sed Tyrij manibus obseruatis ingressum illi denegant. Ipse vero dum urbem violenter diripere vellet, multis Macedonum caesis pedem refert.

Qualiter Tyrum sibi repugnantem destruxit.

CAP. XXV.

POST hoc excidium Tyrijs minatus est, missisque internuncijs literas eis huiusmodi iussit deferri.

Imperiale quidem videbatur cum clementia ac iustitia me vestre urbi dominari, sed quoniam vos primi omnium extitistis, qui meis iussis insolentius obuiaretis: terribile signum alijs præbebitis, quod vnum sit in Macedonum dextris, scietis: valere si sapitis: non enim valebitis si in his perseveratis.

His literis Tyrij lectis, Primates legatos corripere iubent, ac tormentis primum affectos, crucibus affixerunt: his incentiuus extimulatus Alexander graui indignatione permotus, vehementiusque urbem aggressus; urbem diruit ac vastat, omni sexu & ætate perempta: Tyro dehinc Sattapam præfecit.

Antor Iustinus li. 18. dicit eum omnes qui prælio superauerant, ob memoriam veteris cædis à seruis in dominos factæ; crucibus infixisse; genus tantum Stratonis inuolatum seruasse, regnumque stirpi eius restituisse; de quo Stratone superius egimus, cum de Tyriorum origine tractaremus. Et notandum quod Iustinus post geminam victoriam de Dario narrat Alexandrum

Electissimos milites & veteranos sibi comparat.

Alexander regione, omnem per quas transijt vel sibi federauit vel subiungat.

Alexander ante Persi cum bellum finitimas gentes adoratus.

Epistola Alexandri ad Tyrios.

exemplum.

Tyrij legatos crucibus affixerunt.

Alexander urbem Tyriorum funditus diruit.

Minutia vestra in ea sua damnata.

Virginitas in magno honore.

Horrefo referre quod gestum est, aut Orosius.

Permulta matrona Romana vene sic accusata, damnataque sunt.

Perfarum vltimus rex Darius. 3618.

Alexander successit Patri anno prænotato.

Comparatio pulcherrima Philippi & Alexandri.

Alexander conscios cædis patris occidi iubet.

Alexander peritissimus traicandis animos.

Alexander parat exercitum magni.

*Alexander
in Syria Re-
ges constituit,
& prius ut
voluit.*

in Syriam venisse: vbi multos reges cum infulis obuios habuit; ex quibus pro meritis singulorum, alios in societatem recepit, alijs regnum ademit, suffectis in loca eorum nouis regibus. Insignis autem preter ceteros fuit Abdalonimus Rex ab Alexandro Sidonia constitutus. Qui prius solebat opera oblocare ad puteos exhauriendos, & hortos irrigandos, quem Alexander spreto nobilibus Regem fecit, ne non dantis, sed generis beneficium, putarent.

De mutuis epistolis Darioj & Alexandri.

C A P. XXVI.

Historia vero Alexandri dicit, eum iam denicta Syria, primo literas à Dario missas huiusmodi accepisse.

*Littera Regis
Dario ad A-
lexandrum.*

Rex Regum Darius ac consanguineus Deorum, Alexandro famulo meo, iubeo dicoque hæc; Mando tibi reuerenti ad parentes tuos, scilicet, famulos meos: atque in gremio matris cubantem doceri virile officium. Ad quam rem habentiam tibi Scythicam misi, & pilam, & loculos cum aureis: habena admonet te disciplina videri indigentem; pila vero quod eius lusitatio tue congruat atatule, non hæc opera, quam ritu latronum tibi consimilium aggressus es. Nam si omne huiusmodi genus hominum pari conspiratione tecum conduxeris, Persarum imperium nequaquam terere poteris, tanta quippe tibi exercituum multitudo adest, ut nulli melius quam arena maris possit comparari; auri vero & argenti hæc copia, ut si tibi libitum fuerit, totam humum inde consternere possim: quapropter tibi aureos misi, ut si ad reuersionem sumptibus indigneris; habeas quo tibi, tuisque necessaria erunt. Sim autem iussuibus nostris obaudire distuleris, protinus mittam viros, qui te unctum atque contumeliosè verberibus affectum maiestati nostræ deducant.

*Cur Darius
ad Alexan-
dram misi
habentiam, pi-
lam, & locu-
los cum au-
reis.*

*Terræ sunt
Primates A-
lexandri hu-
epistolis, seu
ab Alexandro
apposito ex-
emplo casu
multum la-
trantium &
minime mor-
dentium in
pristino ser-
uore confir-
mat; sunt.
Epistola A-
lexandri ad
Darium.*

Hæc dicta primates Alexandri nimium terruerunt. Quibus Alexander, quid tandem adeo dictis barbaricis perturbamini? qui arrogantia quidem habent testimonium, non confidentia probationem: nam & canibus imbecillioribus mos est, quanto plus defuerit virium, eo magis latratibus indulgere. His dictis, Persarum legatos donatos omni eo auro, quod secum attulerant, remittit in sua, cum literis huiusmodi.

*Dicit, mune-
ra Darioj,
promittere
sibi possessio-
nem regni
eius, & sub-
dicionem.*

*Alexander Rex regum, consanguineusque Deorum, Dario salutem dicit. Turpe mihi videtur nimiumque abhorrens, tantum Regem totque viribus, ut sese iactat, constitum, sub ditione contemptibilem hominorum, atque inter eos abiecto cui-
dam, ac latroni, Alexandro diu grauitate scruturum. Quæso igitur quorsum te sententia duxit? quoniam dixisti te auri & argenti opibus assuare; an ut his cognitis; auri sit nobis seruior aut desiderium, & obstinatius atque audacius dimicaremus aduersum vos; addis etiam misisse te mihi habentiam & pilam loculosque cum aureis, de quibus quamuis, ut visum est, dicitur, ego tamen mihi veluti auspicato, cuncta ex te concessa profitebor; namque habentiam accipi oportet, qua habeant uti in subditos tibi; pila vero similiter ob rotunditatem sui, totius orbis mihi imperium promittit; quodque tertium addidisti, opum tuarum me dominum futurum testatur.*

De primo eorum congressu, & Alexandri victoria.

C A P. XXVII.

Lectis igitur his literis Alexandri, Darius arrogantius motus, ad satrapas vltra Taurum montem degentes scribit talia: Fertur quidam adolescens insanire, Philippi filius, Asiamque vniuersam incurfare, super quo placet nobis ut verberibus puerilibus grauitate afflicto, indutusque post veste purpurea nobis reddatur; Satrapas vero & classem eius vna cum nautis ponto submergere: militesque cunctos ad rubri maris vltiora traduci.

*Epistola Da-
rio ad satra-
pas suos vlt-
ra Taurum
montem.*

Rursusque eo scribente cum arrogantia ad Alexandrum; iurat Alexander vltra non verbis, sed strictis gla-

dijs rem perendam: dimicantibus eis cum spes exitus fluctuaret, tandem repentino imbri procedente, Persæ cælitus sibi aduersari dicentes, fugam capessunt, Dario præcursore admissis cursu, equoque conticento veloci. In hoc prælio primo, quod fuit (ut ait Iustinus) in campis Adrastris, fuerunt Persarum sexcenta millia militum, quorum magna cædes fuit. Sed de exercitu Alexandri non ceciderunt nisi notem pedites, & centum viginti equites; quos Rex Alexander impensè humatos, statuis equestribus donauit, cognatisque eorum immunitates dedit: post hanc victoriam, maior pars Asiæ ad ipsum defecit; sed de repentino imbri cælitus emisso in hac pugna sola loquitur historia Alexandri: quæ post hanc victoriam narrat, Alexandrum missis ad Scarrandrum Ducem suarum partium, ut sibi auxilia mitteret: se autem omnem Achaiam peragrassè, multisque ciuitatibus acquisitis collegisse 170. mille amatorum, quos traduxit Taurum: vbi hasta defixa, dixisse fertur, ut si quis illam Rex, milesue Græcus, aut Barbarus, humo euelleret; excidium patriæ suæ, suorumque memisset.

*Pugnat Alex-
ander cum
Persis.*

*Primum præ-
lium in ca-
mpis Adrastris.*

Qualiter Thebas destruxit, & reedificari fecit.

C A P. XXVIII.

Hinc per Thebas dicit eum iter ad Darium direxisse: Sed Thebani contra eum portas clauerunt, quam cum expugnaret vnus Thebanorum, aptauit tybias, prouolutusque tyranni pedibus cecinit melos dicens. O fortissime regum; hæc ne urbem excidas; quæ dij immortales prolapsæ tuæ principes tibi peperere: remiscere huic liberum ortum, hæc Herculis nutricem, hos muros Amphion, & cæstus tuæ pars maxima stirpis ædificarunt: sed Alexander sedari non potuit: quin igne, & ferro urbem vastaret. Deinde Thebani qui fugere potuerunt, mittunt ad sciscitandum Apollinem: Si forte urbem redintegrari fata permitterent: qui responsum huiusmodi retulerunt.

*Thebani op-
ponunt se A-
lexandro.*

*Alexander
urbem incen-
dit & diruit.*

*Magnigena Alcides & Pollucæ cæstibus auctor
Ariesua Thebis reditum, cultumque dedere.*

Thebis autem dirutis, Alexander Corinthum aggreditur, apud quos tunc solemnè agebatur certamen: petierunt Alexandræ uti adesset, & certamini præfideret. Tunc Thebanus quidam Elithomachus nomine profitetur certamen iuctaminis, & pugnam cestuum, atque pugillatus: in quo utroque victor extitit. Interrogatus ex more à præcone quis esset nomine, vel quem se ciuem profiteretur, respondit se vocari Elithomacum, sed ciuitatem habere deliisse: postquam Alexander imperium adeptus est: intelligens autem Alexander quo pergeret deprecantis intentio, edici iubet per præconem: reedificari Thebas esse permissum in honorem deorum, Hercules, qui pugillatum inuenit, & Mercurij qui luctum reperit, & Pollucis, qui cestuum fuit magister, sicque impletum est Apollinis responsum.

*Permittitur
reedificatio
Thebarum.*

De subiugatione Athenarum & Demade Philosopho.

C A P. XXIX.

Post hoc Alexander Athenas pergit; qui cum Lacedæmonijs ab eo ad Persas defecerunt, authore Demosthene magno auri pondere à Persis corrupto, qui quendam subornauerat qui diceret Regem Macedonum in Triballis cum omnibus copijs suis perijsse. Itaque insperatus aduenit Alexander, qui hos motus compefceret, hortatur Æschines ut Alexandro se dedant; e contra Demades nititur, ut rebellarent; cuius dicitur esse illud dictum egregium; *amico mutuan me rogante pecuniam, & ipsam & pecuniam perdo.*

Hic Demades ut ait Seneca, Athenis eum qui necessaria funeribus venditabat, damnauit, cum probasset eum magnū lucrum optasse quod contingere illi sine multorum morte, non poterat. Seneca vero probat hoc eius

*Dicitur ve-
rius omolde-
madi.*

factum

factum non esse laudandum, non enim quicquid, inquit, reprehendendum est, etiam damnandum est. Hic ipse Demades Atheniensibus Alexandro diuinos honores exhibere volentibus, ait; videte ne dum caelum custoditis, terram amittatis: haec de illo Demade philosopho breuiter interserui, qui contra Aeschinem conabatur vt dixi. Consultus Demosthenes respondit Aeschinis consilium praeualere: Itaque mittitur Alexandro corona aurea per eundem Demosthenem; post Athenas deuictas Lacedaemonios superauit. Haec autem omnia dicit Iustinus Alexandrum fecisse ante primam congressionem cum Darij, & de vrbe Gordiem contra Darium secundo profectum fuisse; cuius aduentus nunciabatur.

De Secundo congressu cum Darij.

C A P. XXX.

Alexander ergo, inquit Iustinus II. libro, timens angustias, magna celeritate Taurum transcendit, quingenta stadia vno die pertransiens: cumque Tarsum venisset, captus Gydni amnis amantate per mediam vrbe influentis (qui secundum historiam Alexandri nulli fluiorum secundus est, vel magnitudine, vel perspicuitate) proiectis armis, plenus pulueris ac sudoris in praefrigidam vndam se proiecit: tunc repente neruos eius occupauit rigor (Historia vero Alexandri dicit, quod cum armis e ponte se praecipitauerit & natabundus exierit) nam calente tunc corpore incidens aquae illius vehementiam, tantam de rigore neruorum iniuriam, perniciosamque traxit, vt mox expirabilis videretur; sed a Philippo Medico poculum confectum accepit, ac secundum Iustinum quarta die sanitatem recepit.

Quintus Curtius. Tunc per Medos exercitum duxit laboriosum nimis iter per desertum aggressus; & exercitus Darij iuxta Tygridis aluenum locatus est.

Iustinus libro. II. Habebat ergo exercitus Darij 400. millia peditum, & 100. millia equitum. Tunc suos hortatur Alexander, vt spernant illam aciem auro argentoque fulgentem, in qua plus praedae, quam periculi sit.

Historia Alexandri. Caepo confictu frequentique re bellica, vnus e Persis indutus armis Macedonicis a tergo Alexandrum ferit, sed ictus ille propter galeae fortitudinem frustratus dissiluit: Comprhenus ille Regi offertur, requisita causam facti; ait, se pactum fuisse apud Darium pro hoc facto partem regni cum filio, si eum interficere potuisset; Alexander promissi, & audaciae laudatum, ad propria redire concessit. Deinde, collecta innumerabili multitudine propius accessit: aduentum autem suum primo ita prodidit; coacta in vnum innumerabili multitudine armentorum, cornibus eorum, & caudis ramos fundentes iubet annecti; vt & cornibus erectis siluestrem quandam speciem agerent, & tractis ramulis, puluis excitus dignoscantiam videri eminus confudisset: praelio commisso, vterque Rex vulneratur, tamdiu anceps certamen fuit, quoadusque Darij fugeret, exinde magna caedes facta est Persarum: caesa sunt peditum 60. & vnum millia; equitum 10. millia. capta 40. millia. Ex Macedonibus cecidere pedites 130. equites 150.

De luxuria Alexandri, & superbia.

C A P. XXXII.

Iustinus lib. II. Alexander opes Darij diuitiarumque apparatus contemplatus, admiratione tantarum rerum capitur. Tunc primum luxuriosa conuiuia, & magnificentiam epularum sectari; tunc & Barfenem cauiam diligere propter formae pulchritudinem cepit, a qua postea susceptum filium, Herculem vocauit: memor tamen adhuc Darium viuere, Parmenionem misit, ad occupandam Persicam classem, aliosque amicos ad recipiendas Asiae ciuitates: Quae statim audita fama victoriae, ipsis Darij praefectis cum auri magno pon-

dere tradentibus se, in potestatem victorum venerunt.

Comestor super Hester cap. 4. Tunc Alexander cepit aspirare ad monarchiam Orientis, & intrans Syriam cepit Damascum: & subiugata Sydone, Tyrum obsidebat. Tunc Saraballa eligens de suis 8. millia in Alexandri profectus est auxilium dicens, se libentius obsequi ei quam Darij; & quod loca sub potestate sua constituta ei contraderet, & gratè susceptus est ab Alexandro: praeterea dixit se habere generum Manassem fratrem principis sacerdotum gentis Iudaeae, multosque alios cum eo presentes ex ea gente, quos aiebat velle sub eo templum constitutis locis aedificare, quod profuturum Alexandro testabatur, quia potentia Iudaeorum in duo diuisa, non rebellaret. Concedente vero Alexandro, omni studio aedificauit Saraballa templum, & altare, quod permansit vsque ad destructionem factam per Romanos, & in eo constituit Manassem Pontificem.

Porro dum Alexander erat in obsidione Tyri, scripsit ad Principem sacerdotum in Hierusalem, inuitans eum vt sibi praeretur auxilium, & exercitui venalia praepararet, & redderet sibi tributa, quae prius Darij conferebat. Et respondit Iadus se Darij sacramentum dedisse, nec eo viuente, posse transcendere constituta. Tunc comminatus est Alexander genti Iudaeorum, quod per eum discerent, quibus constituta deberent seruari. Tunc iniectis aggenibus Tyrum fecit terrae contiguam; qua vana Gazam obsedit, & mortuus est Saraballa.

De hostijs quas Alexander in templo Dei obtulit.

C A P. XXXII.

Alexander autem capta Gaza in Hierosolymam festinabat; & timentes Iudaei clamauerunt ad dominum, & immolauerunt hostias: & Iadus orabat pro gente. Qui cum post sacrificium obdormisset, praecipit ei Deus vt confideret, sericisque ciuitatem ornaret, & ipse Pontificalibus indutus, & reliqui sacerdotes cum eo, legitimis stolis induti, obuiam exirent Alexandro, & surgens a sopore oraculum omnibus indicauit, audiensque non longe a ciuitate esse Alexandrum, processit cum sacerdotibus, & ciuium multitudine sacra, ad locum qui Saphim appellatur, quod Latine translaturum Scopulum sonat: vnde Hierosolyma & templum videri possent, & factum est contra spem omnium qui sequebantur Regem. Nam Alexander intuens Antistitem Pontificali stola insignem, & super cydarim laminam auream: in qua erat nomen Dei, descendit de equo, & adiit eum solus, & nomen Dei adorauit, & Pontificem veneratus est: & obstupuerunt Principes exercitus, & ludificatam Regis mentem putauerunt, solus Parthemius quaesiuit ab eo, cur sacerdotem gentis Iudaeae adorasset? & respondit: Non hunc adorauit, sed Deum, qui principatum sacerdotij gerit. Nam per somnum in tali habitu Deum aspexit, adhuc in Lycia ciuitate Macedoniae constitutus. Dumque mecum cogitavi vtrum Asiam possem obtinere, iussit me confidere, nam ipse exercitum perduceret, & principatum Persarum mihi traderet: nunc autem vidi in hoc sacerdote ipsius effigiem, & qui mihi promissit, ventura, confido, & propterea Deum adorauit, & hominem veneratus sum: & ingressus est vrbe Alexandri, & in templo sacrificauit Deo secundum sacerdotis ostensionem: & attulerunt ei Daniele: in quo scriptum erat, quendam Graecorum perditurum potentiam Persarum, arbitrans de se scriptum esse, gaudius est. Et sic in crastinum conuocat populum, iussit petere quae vellent, & ipsis petentibus concessit, Iudaeos vbi que patrijs vt legibus & septimum annum sine tributo esse propter sabbathum terre, exinde ad alias ciuitates profectus est.

Tunc Samaritae videntes eius munificentiam circa Iudaeos, cognatos se esse dixerunt Iudaeorum, originem suam ab Effraim & Manasse recensentes & postularunt, vt templum eorum in Garizim honoraret, quod in reditu se facturum promissit. Cumque pe-

Eccetertio legitur templum aedificatum; a Salomone in Ierusalem in Aegypto, & a Saraballa hi.

Tyrum fecit continentem.

Alexander Hierosolymam obsidere volens pontificem obuiam euntem honorifice excepit. * id est, cor-tini.

Alexander adorauit Deum videntem.

Alexander obtulit hostias Deo in templo Ierusalem. Liberavit Iudaeos a 7. anni tributo. Samaritae rebus secundis Iudaeorum amici. Samaritanis quia non Iudaei, non concessit ea, qua Iudaeis.

terent ab eo relaxationem septimi anni, quaesivit qui essent, & dixerunt se esse Hebraeos. Cumque adderet vtrum essent Iudaei, negauerunt se esse Iudaeos, & respondit, Iudaeis hoc tantum ego concessi.

Aug. lib. 18. de ciui. Dei. Hostias sane Alexander immolauit in templo Dei, non ad eius cultum vera pietate conuersus, sed impia vanitate cum Dijs cum falsis colendum putans.

Quod Hammonis filium se vocari iussit.

CAP. XXXIII.

Alexander saluatur ut Hammonis filius.

Iustinus lib. 11. Alexander inde ad Hammonem profectus est, cupiens originem diuinitatis acquirere, simul & matrem infamia liberare; per praemissos autem, subornat Antistites quid sibi responderi vellet, ingredientem templum statim eum Antistites ut Hammonis filium salutant; letatus Dei adoptione, hoc se patre censeret iubet.

Accersitum ad se sani ipsius Antistitem exocculato monuit quid sibi tanquam consulenti responderi vellet.

Orosius lib. 3. sic Alexander nobis prodidit (Dijs furdis & mutis) vel in potestate Antistitis esse quid velit fingere, vel in voluntate consulentis, quid velit audire.

Valerius lib. 9. Alexander tribus insolentiae gradibus exultauit: fastidio Philippi, Iouem Hammonem patrem ascituit; taedio cultus Macedonici, vestem, & instituta Persica assumpsit; spreto mortali habitu diuinum est amulatus, nec fuit ei pudori, filium, ciuem, hominem dissimulare.

Iustinus lib. 11. Reuersus Alexander ab Hamnone Alexandriam condidit, & ad Coloniam Macedonicam caput Aegypti esse iubet.

Quod Alexander cum Dario noluit confederationem, sed tantum deditioem.

CAP. XXXIV.

Darius cum Babyloniam per fugisset, Alexandrum per epistolas precatur, ut redimendam sibi captiuarum potestatem faciat: inque eam rem magnam pecuniam pollicetur: sed Alexander pro precio, regnum omne petit, non pecuniam. Iterum Darius ei mandat quod regni portionem, & filiae matrimonium ei daret. Sed Alexander sua sibi dari rescripserat, iussitque supplicem venire, & regni arbitria victori permittere.

Plutarc. in vita, & Quintus Curtius 4.

Valerius lib. 5. Alexander ad Parmenionem dicentem se vsurum condicione Darij, si Alexander esset, respondit: Et ego vterer si Parmenio essem. Condicio autem erat daturum Alexandro partem regni sui, Taurotenus monte, & filiam in matrimonium cum decies centum millibus talentis.

Quintus Curtius li. 4. Itineris continui labore animique aegritudine fatigatus, diuisum obijisse scribit.

Iustinus libro 11. & Quintus Curtius. Tunc Darius spe pacis amissa, obuiam vadit Alexandro cum 400. millibus peditum, & 100. millibus equitum. Cui in itinere nunciatum est, vxorem eius ex collisione abiecti partus decessisse; eiusque mortem illachrymatum Alexandrum, exequiasque benignè profecutum; idque eum non amoris; sed humanitatis causa fecisse: nam tantum semel eam Alexandro visam esse, cum matrem, paruulisque filias eius, frequenter consolaretur. Tunc Darius se ratus est vere victum, cum post praelia etiam beneficijs ab hoste superaretur: gratumque sibi esse si vincere nequeat, quod à tali potissimum vinceretur. Scribit itaque & tertias epistolas, gratias agens quod nihil hostile in suos fecerit, offert deinde maiorem partem regni vsque ad Euphratem flumen, & alteram filiam vxorem, & pro reliquis captiuis 30. millia talentorum: & ad hæc Alexander gratiarum actionem ab hoste superuacuum esse respondit, nec à se quicquam factum in hostis adulationem, nec quod in dubios belli exitus aut in leges pacis sibi lenocinia quæreret, sed animi magnitudine, qua didicerit aduersus vires hostium, non aduersus calamitates contendere; polliceturque praestaturum se ea Dario, si secundus sibi, non par haberi velit. Cæterum neque mun-

Hæc eadem Valerius Maximus.

dum posse duobus solibus regi, nec orbem summum a duobus regna saluo statu terrarum habere: proinde aut deditioem ea die, aut in posterum aciem parat.

Qualiter Alexander internuncium se simulans, cenauit cum Dario.

CAP. XXXV.

Historia Alexandri. Alexander prope Strangam fluium castra metatus est, visum est autem eis ut ipse ad Darium internuncius iret: comitatus ergo solo Eumedo, atque alio vno satellite, denenit ad Strangam fluium, qui fluius plerumque ex vehementia frigoris adeo stringitur, ut etiam caris honestissimis viabilem se præbeat; ibi Eumedum subsistere iubens, tentoria Darij adiit, qui tunc prauidendi exercitus causa processerat, cui reuertenti, Alexander obuius ait. En tibi adsum internuncius Alexandri, cuius mandata sunt talia: ergo, inquit, arbitror eum regem, qui minus festinanter contendit ad praelium, ipsum suæ ignauiae & diffidentiae testem esse, quapropter respondeto, quod tempus agitandi dederis nobis, tunc Darius: Nunquid tu ipse ades Alexander, qui nobis adeo constanter confidenterque bellum indicis. Negat ille se Alexandrum esse, sed eius internuncium confitetur. Tunc Darius eius manum apprehendens secum duxit in regiam, ad cenam; Alexander contra Darium iussus est discumbere, contingitque eum memorabile quiddam facere; nam quodcunque vas ad bibendum sumpsit; ebibito vino, in sinum vas sibi recondebat, quod cum Dario à ministris indicaretur, & ille iratus, eum furti argueret, respondit Alexander, hunc morem obseruari in curia Alexandri, & se putasse talem ibi obseruari; placato rege; & facto silentio, vnus ex conuiuantibus, Pasargis nomine, qui aliquando in hospitio susceptus fuerat à Philippo, cepit cognoscere Alexandrum. Quod Alexander sentiens vnà cum poculis quæ sinu gestabat, profiliens, exiit, & mox præ foribus, vnum ex Persis tenentem equum suum, transfodit gladio, & fugæ consuluit, equo ascenso. Persæ autem insecuti sunt eum, sed eorum mollicies tardior & Alexandri cursus efficacior fuit: Darius autem damno hostis elapsi nimio mærore affectus est.

Valerius lib. 4. Alexander Darij castris in quibus omnes necessarii eius erant potius Ephestione sibi gratissimo latus suum tegente, ad eos colloquentes venit. Darij vero mater, Ephestionem, quia & in statura & forma præstabat, more Persarum adulata tanquam Alexandrum salutauit, admonita vero erroris per summam trepidationem verba quærebat excusationis. Cui Alexander. Nihil est, inquit, quod hoc nomine confundaris; nam hic Alexander est: ò donum inclytæ vocis, maximi enim animi rex etiam totum orbem terrarum aut victoris aut spe pacis complexus, tam paucis verbis se cum comite suo partitus est.

Historia Alexandri. Alexander ad fluium rediens incidit in alium locum non congelatum: Vnde ipse & equus eius simul in profunda ceruicantes, profiliunt, erat autem nox; ipse vero equo impulso natans exiit, offenditque Eumedum, cui cunctum rei ordinem explicat, & eodem narratu Principes suos lætificat, sequenti die instructam, ordinatamque aciem, iuxta Strangam collocauit.

De ultimo congressu & victoria Alexandri.

CAP. XXXVI.

Interea Darius cum suis aduentabat. *Iustinus lib. 11.* Et ecce repente confectum curis Alexandrum ante pugnam somnus arripuit. Cumque ad pugnam solus rex deesset, à Parmenione egregie excitatus, quærentibus somni causas omnibus

Alexander petit à Dario vel deditioem vel pugnam.

Alexander ementito habitu cenat cum Dario.

Alexander scens se esse cognitum suam dedit.

Quintus Curtius 7. Dioc. Sic. in vita Alexandri.

Alexander somnus pro fugam.

inter

inter pericula; cum etiam in otio somni, semper parcior fuerit, magnoque se aestu liberatum, dixit: Somnumque sibi à repetina securitate datum, quod scilicet cum omnibus Darij copiis confingeret, veritum longā belli moram si Persæ exercitum diuisissent.

Historia Alexandri. Statuit itaque Alexander, ut nemo de suis fluuium transiret, datque locum Persis transeundi. Commissoque prælio facta est vtrinque strages magna, tandem Persæ fugiunt, Darij præcedente: Cumque omnes pariter fluuium inconsulte irruerent, Stranga suum officium efficit: omnesque ingressos submergit & necat: reliquos, Macedones infecuti obruncant.

Iustinus lib. 11. Raro in vilo prælio tantum sanguinis fusum est.

Historia Alexandri. Darij autem cum vinci suos videret, mori & ipse voluit, sed à proximis fugere compulsus est: Suadentibus deinde quibusdam, ut pons Cydni fluminis pro aditu hostium impediendo intercluderetur, ait, non ita se saluti suæ velle consultum, ut tot millia sociorum hostibus obiciantur, debere & aliis fugæ viâ patere quæ patuerit sibi.

Quintus Curtius. Alexander autem periculossima quæque aggrediebatur, & vbi confertissimos hostes acerrime pugnare conspexit, eo se semper immergebat, periculaque sua non militis esse volebat.

Martianus lib. 7. In Alexandri victoria lunam secunda noctis hora defecisse Seruius nobilis in Arabia nunciavit, quod in Sicilia in exortus primi splendore conspectum est: similiter Alpiano & Fronteio consulibus 11. Kalend. Maij defecit sol: quod in Cæpania hora diei 7. contigit: in Armenia 11, euenit: quod factum est i phæra circuitu moras per inflexus rotunditatis variante.

De Persecutione Darij.

CAP. XXXVII.

Historia Alexandri. Tunc Darij omni spe meliori deposita, ingressus regiam suam, humi sese mirabiliter eiulabundus prostravit, lamentatione nimia fatigatus: tandem quiescens scribit Alexandro, in hunc modum, Domino meo Alexandro Darij salutem.

Competentius feceris si miserationem impartiaris illis, quos tibi fortuna subiugauit, quæso igitur ut Matris, Coniugisque, ac filiarum nostrarum, ut te dignum est, meminisse digneris, mihi que remittas eas, eius tibi benevolentia vicissitudine spondeo, ut thesauros omnes quoscunque reges ac patres mei humi suffosios mihi reliquerunt, ipse tibi tradam. Persarum quoque ac Medorum & aliarum gentium tibi regnum concedo.

Quod cum Alexander se non facturum diceret: tunc Darij Porro Regi scripsit, ut ei auxiliaretur contra Alexandrum: multa illi promittens quod Alexandrum non latuit, acceleratque Darij præuenire, antequam in Caspias portas intraret.

Martianus lib. 6. de Geometria. Portæ autem Caspiæ sunt cautium præcisiones, ferreis trabibus obseratæ, quæ verno tempore, etiam ferreis serpentibus obcluduntur.

Iosephus. Cumque persequeretur Alexander Darij, & transire deberet mare Pamphelicum, Deo volente, legitur mare illud fuisse diuisum: qui regnum Persarum per eum delere voluit.

Iustinus l. 11. & Orosius lib. 3. Hoc prælio Alexander ad se imperium Asiæ rapuit, quinto vel sexto regni sui anno, cuius tanta felicitas fuit, ut post hoc nemo rebellare ausus sit. 34. diebus prædam percensuit, in vrbe deinde clausa 40. millia talentorum inuenit. Expugnat, & Persopolim caput Persici regni urbem multis annis illustrem, refertamque orbis terrarum spoliis, quæ nutui eius primum paruerunt.

Iustinus lib. 11. inter hæc octingenti Græci occurrerunt Alexandro, quos Darij captiuos tenuerat, truncata corporis parte. Quibus cum dedisset Alexander redeundi copiam, maluerunt agros ibidem accipere, quam fædum sui conspectum reportare.

Historia Alexandri. Aderant autem Darij fugam molienti duo Sattapæ, Bessus & Nabarzanes: hi in gratiam Alexandri eum solitarium opprimunt, & lætaliter vulnerant: aufugiuntque, donec dignoscerent quo se res verteret.

De morte eiusdem: consummatione pugnationum in tribus præliis.

CAP. XXXVIII.

Iustinus lib. 11. Interea Alexander comperit Darij à cognatis suis catenis & compedibus aureis vincitum in vico Parthorum, cui nomen Thara.

Historia Alexandri. Ad quem cum venisset Alexander, ille manus supplices tendens & atrectans genua Alexandri, ut poterat, tandem sic eum alloquitur. En mihi in tali fortuna constituto, magnum adest mortis meæ solatium, quod in tuis manibus (ô Alexander Regum fortissime) spiritum effundam, quare quæso ne inuideas mihi sepulturam, quam mihi cum Persis, tui Macedones exequantur rogo: Syfigambim matrem meam, & Statiram vxorē in manus tuas commendo, filiam vero Roxanam hac prece tibi commendo, ut eam coniugio tuo dignam censeas: his dictis spiritum exhalauit. Alexander vero multis lachrymis ad regiam dignitatem, ritu Persarum eum sepeliri iussit.

Orosius lib. 3. Tribus his præliis, totidemque annis, quinque decies centena peditum, equitumque millia consumpta sunt: & hæc ex eo regno illisque populis, vnde iam per annos non multo plures decies nonies centena millia profugata referuntur.

Iustinus l. 12. Alexander in persequendo Darij amissos milites magnis funerum impensis extulit, reliquis sociis tredecim millia talentorum diuisit, equorum maior pars aestu amissa, inutiles facti, qui super fuerant, pecunia centum 90. millia talentorum Ecbatanis nuper congesta, eique Parmenio præpositus est. Interea Agis Rex Lacedæmoniorum in Græcia rebellans ab Antipatro opprimitur.

Quintus Curtius. Quod Alexander audiens, hostes quidem vinci gauisus est, sed Antipatrem vicisse: tacitus quidem indignabatur, suæ demptum gloriæ existimans, quicquid cessisset alienæ.

Hieronymus. Igitur anno 6. regni sui, anno secundo Olympiadis 112. Alexander interfecto Darij Babylonē obtinuit. In quo regnum Persarum destructum est, quod permanit annis 231. per Reges 14. à primo Cyro vique ad vltimum Darij, Arsami filium.

De Anaximene, & de Epicuro Philosophis.

CAP. XXXIX.

Athor. In illo tempore Anaximenes & Epicurus clari habentur: non est autem iste Anaximenes Physicus, discipulus Anaximandri: qui superius positus est in Olympiade 56. sed Anaximenes orator, qui fuit magister Alexandri Magni in arte oratoria: qui à quibusdam creditur historiam Alexandri (quæ sine nomine fertur) scripsisse: de hoc refert Valerius libro 7. cap. 3. quod cum Alexander ad diruendam Lampfacum ciuitatem cum impetu ferretur, progressum extra mania obuiam habuit Anaximenem præceptorem suum: sciensque quod preces iræ eius opponeret, iurauit se non facturum quicquid petisset: Peto ergo (inquit) ut Lampfacum diruas: ita salus vrbs vnus vaframenti beneficio, obtenta est.

Epicuri autem licet ipse, ut ait Hieronymus, litteras non didicerit, & artem disputandi teste Boetio ignorauerit: tamen multa ipsius egregie dicta reperuntur.

Tertullianus in apologetico. Epicurus omnem cruciatum, doloremque deprecatur, modicum quidem contemptibilem pronunciando, magnum vero, non diuturnum.

Alexander
victor hostes
persequitur.

Alexandri
magnanimi-
tatis.

Incidentia
quædam.

Epistola Darij
ad Alexandrum
post victoriam.

A Besso &
Nabarzane
occiditur
Darij.

Oratio Darij
ad Alexandrum.

Quintus
Curtius l. 10.
dicit se Sattapam
maiorē Darij
filiam, mari-
monio copu-
lasse: Iunio-
re Dyrpetim
Ephesiani in
vxorem de-
disse.

Regnū Per-
sarij destruc-
tū est anno
mūdi 3624.
ætatis 5. 261.

Anaximenes
magister
Alexandri in
arte orato-
ria.

Suidas 2.
Pāsan. Elen-
ca.

Epicurus
omnem do-
lorem depre-
ciat.

De sententijs Epicuri contra corporis voluptates.

CAP. XL.

Heronymus contra Ioni. li. 1. Epicurus assertor voluptatis, quanquam discipulus eius Methrodorus Leontiam habuerit uxorem: raro dicit sapienti in eunda coniugia, quia multa incommoda admixta sunt nuptiis. Et quomodo diuitie, & honores, & corporum sanitates &c. quæ indifferentia nominamus, nec bona nec mala sunt, sed velut in meditullio posita vsu & euentu vel bona vel mala fiunt: ita & uxores sitas in bonorum malorumque confinio: graue autem esse viro sapienti venire in dubiū, vtrum bonam an malam ducturus sit.

Epicurus
prædicat ab-
stinentiam.

Idem 2. Quod autem mirandum sit, Epicurus voluptatis assertor omnes libros suos repleuit oleribus, & pomis: & vilibus cibis dicens esse viuendum, quia carnes & exquisitæ epulæ ingenti cura, & miseria præparentur, maiorem pœnam habent in inquirendo quam voluptatem, in abutendo. Corpora etiam nostra cibo tantum, & potu indigere, quæ aqua & panis sunt, cætera & his similia: ubi naturæ satisfactum. Quicquid supra fuerit, non ad vitæ necessitatem spectare, sed ad vitium voluptatis asserit: præterea eos qui carnibus vescuntur, indigere etiam his quæ non sunt carniū, qui simplici victu contumuntur, eos carnes non querere. Sapientiæ quoque operam dare non posse, si mensa abundantiam cogitemus, quæ labore nimio & cura indiget.

De dictis eius moralibus & eiusdem erroribus.

CAP. XLI.

Diffa Epicu-
ri laudabi-
lia.

Author. Seneca quoque de elegantioribus dictis Epicuri, multa in libris suis excerpfit, quorū ista sunt, quæ subiecimus.

Honestæ res est læta paupertas: Illa vero non est paupertas, si læta non est.

Satis magnum alter alteri theatrum sumus.

Nemo non ita exit de vita tanquam intrauit.

Si cui sua non videntur amplissima, licet totius mundi Dominus sit, tamen miser est.

Aliquis vir bonus eligendus est nobis, ac semper ante oculos habendus: vt sic tanquam illo spectante, viuamus, & omnia, tanquam illo vidente, faciamus.

Si ad naturam viuas, nunquam eris pauper: Si ad opinioniones, nunquam eris diues, exiguum enim natura desiderat, opinio immensum.

Multis parasse diuitias non finis miseriarum fuit, sed imitatio.

Ante circumspectandum est cum quibus edas & bibas, quam quid edas & bibas, nam sine amico misera Leonis ac Lupi vita est.

Si vis diuitem facere, non pecuniæ adiiciendum, sed cupiditati detrahendum est.

Ridiculum est currere ad mortem tædio vitæ.

Quid tam ridiculum quam appetere mortem, cum vitam inquietam tibi feceris metu mortis? Sic fac omnia tanquam spectet Epicurus.

Diuitiæ sunt ad legem naturæ composita paupertas.

Initium salutis est, cū notitia peccati, meditari mortem.

Ira immoderata insaniam gignit.

Idemque dicit. Non potationes, non commestiones, nec copulæ feminarum, nec copia piscium, & aliorum huiusmodi, quæ splendido vsu parantur conuiuij, suauem vitam faciunt, sed sobria disputatio.

Hi copiis conuiuij moderate vtuntur, qui non immoderate eas querunt, multæ enim ex deliciarum epulis molestia generantur.

Errauit Epi-
curus in
multis.

Hactenus de dictis eius laudabilibus: Errauit autem in multis plusquam omnes philosophi, nam putauit Deum res humanas non curare, sed ociosum esse, & nihil agere, dixitque voluptatem summum bonum esse,

& animas cum corporibus interire: primo errori respondet Seneca in lib. 4. de beneficijs, & Lactantius in lib. de opificio corporis humani: secundo respondet Tullius in l. de officijs; & Ambrosius in lib. eiusdem tituli, & Aug. in lib. de ciu. Dei. Tertio respondet idem Cicero in lib. de senectute, & in libro de Republica, & in Tusculanis.

De insolentia Alexandri post victoriam.

CAP. XLII.

Iustinus lib. 12. Post hæc Alexander habitum Regum Persarum & diadema, insolitum antea Regibus Macedonicis (velut in leges eorum quos vicerat transfret) assumit. Quæ ne inuidiosus in se vno conspiceret, amicos quoque suos longam vestem auratam purpuramque sumere iubet, inter Pellicum regiarum gregem, electæ pulchritudinis & nobilitatis, noctium vices diuidit. His rebus ingentes epularum apparatus adiecit, ne ieiuna & destructa luxuria videatur: Conuiuiumque iuxta regiam magnificentiam ludis exornat, immemor prorsus tantas opes amitti his moribus, non queri solere. Caput quoque in suos fœuire, non regio sed hostili odio, indignans se carpi sermonibus dicentium eum Philippi patris patriæque mores subuertisse, propter quæ crimina Parmenion senex dignitate regi proximus, cum Philota filio de vtroque prius habitis quæstionibus interficitur. Post hæc Drancas, Euergetas, Parynias, Parapammenos, Adasprios, cæterosque populos, qui in radice Caucasus morabantur, subegit. Caucasus autem ipse est mons Taurus, qui pene mediatenus orbis conscius, quem peragrasset, nisi maria restitissent, hic plura nomina per diuersa loca habet, nam idem est Sarpedon, & Caucasus, & Portæ Caspiæ vel Armeniæ & Mireanus, & Coraxicus & Scythicus, & Ceraunias.

Alexander
capiti Persi-
cū diadema
circumdat.Vide Curtiū
lib. 6.Alexander
præfectos
suos occidi
iubet.

Isidorus lib. 14. Mons *Caucasus* ab India vsque ad Taurum porrectus pro gentium ac linguarum varietate quoque versum vadit, diuersis nominibus nuncupatur: vbi autem ad orientem in excelsiorem consurgit sublimitatem, propter niuium candorem *Caucasus* nuncupatur: nam orientali lingua *Caucasus* significat candidum, id est densissimis niuibus candicantem; vnde & *Scythe*, qui eidem monti iunguntur, *Calim* eundem dicunt. *Calim* enim apud eos candor siue nix dicitur: Hæ sunt gentes quas subegit Alexander circa *Caucasum* montem.

Mons Cau-
casus.

De reclusione 10. tribuum.

CAP. XLIII.

Ex historia Scholastica. Cum venisset Alexander ad montes Caspios, miserunt filij captiuitatis 10. tribuum, postulantes ab eo egrediendi licentiam, ex edicto enim tenebantur egredi non licere. Cumque quæsisset causam captiuitatis, accepit eos aperte recessisse à Deo Israel, virulis aureis immolando, & per prophetas esse prædictum eos, à captiuitate non redituros. Tunc Alexander respondit, quod digni erant arctius includi. Cumque angusta viarum obstrueret molibus bituminatis, & videret laborem humanum ad hoc non sufficere, orauit Dominum Deum Israel, vt opus illud compleret; & accesserunt ad se inuicem prærupta montium; ex quo liquido apparet non esse voluntatem Dei vt exeant: egredientur tamen circa finem mundi magnam hominum stragem facturi: hic addit Iosephus dicens, Deus quid facturus est pro fidelibus suis, si tantum fecit pro infidelibus?

Comestor
cap. 5.Alexander
noluit conce-
dere liberta-
tem decem
tribubus, eo
quod immo-
lando vitulis
aureis reces-
serint à Deo
Israel.
Alexander
licet infidelis
obtinuit à
Deo vt præ-
rupta mon-
tium ad se
inuicem ac-
cederent.

Solinus. Portæ Caspiæ panduntur itinere manufacto longo 8. millibus passuum, nam latitudo vix plaustro est permeabilis. In his angustiis etiam illud asperum est, quod præcisorum laterum saxa liquentibus inter se salis venis exsulant humorem affluentissimum, qui constrictus vi caloris velut in æstiuam glaciem corporatur, & ita labes inuia accessum negat: præterea 8. & 20. milli-

bus

De supple-
mentis
Bessii
quæ
vix aut
Fuit Bess
vt ait la-
mus.Alexander
alios vrb-
condit.Clitonas ad
Alexandri
crucidaturEt maffi h
voluitas m
riendi yri
sequenti
diebus.
Vide Pius.

bus passuum tractus omnis quoquomodo inde perga-
tur, nullis puteis vel fontibus humo arida sine praesidio,
sicut. Tunc serpentes vndique gentium conueniunt, à verno
statim die illuc confluunt, & ita periculi & difficultatis
concordia, ad Caspios nisi hyeme accessus negatur.

*De vitione necis Darij per Alexandrum & de Alexandriis
quas adificauit.*

CAP. XLIV.

Historia Alexandri. Alexander cum scire vellet qui
Darium regem interfecerant; ait; gaudeo me hos-
tem maximum subiugasse, & licet ipse executus non sim,
habeo gratiam condignam rependere his, qui beneuo-
lentiam suam erga me protestati sunt: horror igitur ut se
prodant: iuro igitur patris matrisque meae maiestatem:
sublimes illos, & notissimos me facturum. Quo audito
Bessus & Nabarzanes se produnt, quos Alexander in al-
tissimo loco iussit crucifigi, dicens se iuramentum non
transgredi, nec se esse reum periurij, quia sublimes eos
ac notissimos omnibus fecerat.

Justinus lib. 12. Vnus autem ex amicis Darij vincit, ad
eum perductus est, qui Darium non solum prodiderat,
sed etiam interfecerat: quem Alexander in vitionem
proditionis, fratri Darij tradidit cruciandum.

Quintus Curtius. Dicebat enim falli eos qui proditi-
onis praemium ab eo expectarent, immo violatae fidei ne-
minem acriorem fore vindicem vltoremque.

Justinus ubi supra. Tunc Alexander ut in illis terris no-
men suum relinqueret, urbem Alexandriam super am-
nem Tanaim condidit, intra diem septimumdecimum
muro sex millium passuum consummato, translatis eò
trium ciuitatum populis: quas Cyrus condiderat.

Martianus lib. 7. Alexander in Ponto fecit secundam
Alexandriam, quae post excisa est, sed reparata ab Antio-
cho Seleuci filio; & Selucia dicta est.

Justinus ubi supra. In Baetrianis quoque Sogdianis-
que 12. vrbes condidit, distributis his, quoscunque in
exercitu seditiosos habebat.

Historia Alexandri. Has omnes suo de nomine Alexan-
drias vocauit, Alexandria Bucephala à nomine equi sui:
Alexandria motuosa: Alexandria apud Poru: Alexandria Sy-
thia: Alexandria Babylonis: Alexandria apud Massagetis:
Alexandria apud Egyptum: Alexandria apud Origala:
Alexandria apud Graucum, Alexandria apud Troadam,
Alexandria apud Tygridem fluium, Alexandria apud
Scantum. Insigniuit quoque muros earum primorum
quinque elementorum Graecorum characteribus, ut lege-
retur in eis: *Alexander rex genus Ionis fecit. A. R. G. I. F.*

De Clithone quem occidit, & postea panisuit.

CAP. XLV.

Quadam die in solempni conuiuio, orta inter amicos
Alexandri ebrios rerum à Philippo gestarum men-
tione, cepit se ipse praeferi patri, & rerum suarum ma-
gnitudinem caelo tenus extollere, assentante maiore cõ-
uiuuarum parte: Clithus autem fiducia amicitiae regiae cu-
ius palmam tenebat, senex & sapiens Philippi memo-
riam tuebatur, ob quod iratus Rex, telo à satellite rapto,
eundem in conuiuio trucidauit. Qua caede exultans, mor-
tuo patrociniū Philippi laudemque paternae militiae
obicctat. Postea vero intellecto facinore, occidere voluit
se: flens ergo, mortuum amplectebatur, & vulnera tre-
tabat, & quasi audienti confitebatur dementiam: inter-
fecissetque se, nisi amici interuenissent. Recordabatur
enim, quod nutrix sua, soror Clithi fuerat, & quod tot
amicos interfecerat, Parmenionem, & Philotam, Amyntā,
Consobrinum, Noueram suam, & fratres suos: At-
talumque & Eurilocum & Pausaniam, & alios Macedo-
niae principes.

Justinus lib. 12. Alexander ergo quatuor diebus non
comedit: ob haec illi quatruiduo perseverata est inedia,

donec exercitus vniuersi precibus exoratus est: multum
vero illi profuere preces Calisthenis philosophi, & con-
discipuli sui apud Aristotelem familiaris illi, & tunc ab
ipso rege ad prodenda memoriae acta eius acciti.

*De Calisthene philosopho & eius auditore
Lysimacho.*

CAP. XLVI.

Iustinus. Reuocato igitur in bella animo, Chorasmos
& Dahas in deditionem accepit: tunc non salutari
tantum, sed adorari se iubet, acerrimus inter recusantes
extitit Calisthenes, ob quod iratus Alexander, insidiarum
sibi paratarum finxit eum conscium, truncatisque cru-
deliter omnibus eius membris, abscissis acribus & naso
& labiis, deforme ac miserandū spectaculum reddidit:
Iusuper in cauea eum cum cane claudi iussit, & ad me-
tum ceterorum circumferri. Quo facto, Lysimachus Ca-
listhenis auditor, praecipua virtutis accipere ab eo solit-
us, misertus tanti viri, non culpa: sed libertatis penas
pendentis, venenum ei in remedia calamitatum dedit.
Quo audito, Alexander Lysimachum obici Leoni iubet,
sed cum ad conspectum eius concitatus Leo impetum
fecisset: manum amiculo intolutum Lysimachus in os
Leonis immergit: abreptaque lingua feram exanimauit:
quod cum nūciatum Regi esset, admiratio in satisfactio-
nem cessit, qui chariorem eum propter constantiam tā-
tae virtutis, habuit. Lysimachus quoque animo magno
Regis, veluti parentis contumeliam tulit: multi autem
Principes Macedonum, qui Alexandrum adorari vole-
bant, ab eo sub specie insidiarum interfecti sunt: reten-
tus est tamen à Macedonibus modus salutandi regis, ex-
plofa adoratione.

Valerius l. 7. Aristoteles Calisthenem auditorem suum
ad Alexandrum mittens monuit, ut cum eo quam iu-
cundissime loqueretur, quo scilicet apud regias aures, vel
silencio tutior, vel sermone esset acceptior. At ille dum
Alexandrum Macedonum Persica salutatione gauden-
tem obiurgat; & ad Maiorum mores inuitum reuocare
beneuolè perseuerat: spiritu carere iussus, feram negle-
cti salubris consilij poenitentiam egit.

*De iunere Alexandri in Indiam & de natura
illius terrae.*

CAP. XLVII.

Historia Alexandri. Post haec Alexander Indiam pe-
tit, quae est principiu Orientis vnde Asia confurgit.
Orosius lib. 1. cap. 2. Asia ad mediam frontem Orientis
habet in Oceano Eoo, ostia fluminis Gangis: à sinistra
promontorium Caligardamna, cui subiacet ad Eurum
insula Taprobane, ex qua Indicus Oceanus vocari inci-
pit, ad dexteram habet Imai montes: vbi Caucasus de-
ficit, promontorium Samaram: cui ad Aquilonem sub-
iacent ostia fluminis Ottorogorra, ex quo Oceanus Se-
ricus appellatur. In his finibus India est, quae habet ab
occidente flumen Indum, quod rubro mari accurrit: à
Septentrione montem Caucasum, reliqua (ut dixi) Eoo
Indico terminatur Oceano: haec habet gentes 44. abs-
que Insula Taprobane quae habet 10. ciuitates, & abs-
que aliis Insulis habitabilibus plurimis.

Martianus lib. 6. In India singulis annis aestates duae; &
bis fruges metuntur: hyeme Ethesias profert: quinque
millia oppidorum habuit: mundi pars tertia credeba-
tur.

Solinus cap. 60. Indorum veto nemora tam celsa sunt vt
transiaci neque sagittis quidem possint. In India quoque
sunt nationes capitibus caninis armatae, amicta vestitu
tergorum: ad sermonem humanum nulla voce, sed la-
trantibus tantum sonantes, rictibusque asperis.

*Rogabat
exercitus ne
ita mortem
vnius do-
leat, ut uni-
uersos per-
dat.*

*Alexander
non salutari
sed adorari
se iubet.
Calisthenes
misertus me
ab Alexan-
dro trahatur.*

*Lysimachus
Leoni obie-
ctus.*

*Plus Alex.
Laer. Cur.
8. Justin. 12.*

*Asia descri-
ptio.*

*Monstruosi
homines.*

*De supplicij
genere quo
Bessus affe-
ctus est va-
rie auctor.
Fuit Bessus
ut ait Justu-
nus.*

*Alexander
alias vrbes
condidit.*

*Clithus ab
Alexandro
trucidatur.*

*Et mās hae
voluntas mo-
riendi vtiā
sequentibus
diebus.
Vide Plut.*

De Ingressu illius, & legatione Pori Regis ad
eundem.

CAP. XLVIII.

Littera Pori
ad Alexan-
dram com-
minatoria.

Historia Alexandri. Ingresso Alexandro in Indiam,
mox obuij fuerunt ei legati, quos Porus miserat
cum his literis.

Incurfanti, infestantique tibi fines hos suadeo, vt cum
te hominem memineris, nihil ad Deos moliaris: potes
quippe nosse quis ille ego sum, & quod nulli aduersum
nos liceat fortuna: quare iubeo te hinc ad tuas Gracias
contentum, redire. Neque enim si nobis Gracia vestra
opus esset, non olim subacta Indis esset: sed quoniam
inutilis est nobis, nihilque dignum opibus nostris habet,
neque quaesita est, neque quaeretur.

Hæ literæ nihil terruerunt Alexandrum.

Quem Meru
incola appel-
lant. Curt.
lib. 7.

Iustinus lib. 12. Ingressus autem in Indiam phaleras
equorum & arma militum argento obduxit, exercitum-
que suum ab argenteis clypeis Argyraspidas appellauit.
Cumque ad urbem Nyfam venisset oppidanis non re-
pugnantibus, fiducia religionis Liberi patris, à quo vrbs
condita erat, parci iussit. Tunc ad spectaculū sacri mon-
tis duxit exercitum naturalibus bonis vitæ hederaque nõ
aliter vestiti, quam si manu cultus colentiumque indu-
stria esset ornatus: exercitus autem vbi ad montem ac-
cesserit, repente furere cepit, & in vltatus Liberi, cum
stupore Regis sine noxa discurrere: vt intelligeret Ale-
xander, se suo exercitui magis, quam oppidanis parcen-
do consuluisse: inde regna Cleophris Reginae petiit.
Que cum se dedisset ei, concubitu redemptum Regnum
ab Alexandro recepit: illecebris consecuta, quod vi non
poterat: filiumque ab eo genitum Alexandrum nomi-
nauit qui postea regnauit Indis. Cleophris autem Regina
prostrata pudicitia, scortum regium ab Indis deinceps
est appellata.

Cleophris
scortum regium
appellatur.

Porro infectante Alexandro in India quosdam palan-
tes hostes: cum à satellitum turba præ celeritate deser-
tus esset, solus ei Lyfimachus per immensas arenarum
moles, comes fuit. Quod idem frater eius Philippus cum
ante facere voluisset, inter manus Regis expirauit. Sed
Lyfimachum Alexander equo desiliens hastæ cuspide
ita in fronte vulnerauit, vt sanguis aliter claudi non pos-
set, quam vt diadema sibi demptum Rex alligandi vul-
neris cura, capiti eius imponeret, quod auspiciū primū
futuræ regis maiestatis Lyfimacho fuit.

Qualiter Alexander Porum bello superauit.

CAP. XLIX.

Bucephalus
à Poro occi-
ditur.

Porus bello preparatus, exercitum suum Macedonas
inuadere iubet, Regem Alexandrum priuatum sibi
hostem deposcit: nec Alexander pugne moram fecit.

Historia Alexandri. Sed in prima congressione equus
Alexandri Bucephalus dextra Pori ictus occubuit. Id
autem Macedonibus supra omnia quæ possunt in præliis
accidere incommoda, ingratum fuit.

Iustinus lib. 12. Alexander equo deiectus concursu sa-
tellitum liberatus est.

Historia Alexandri. Neglecto igitur omni opere bel-
landi, Alexander exanimem equum cauda comprehen-
sum, in partes retrahit: metuens ne spoliū Indi rape-
rent, quod sibi esset valde pudibundum: atque ita in-
ducis receptis, datur vtrique spacium 20. dierum vel sa-
nandi vulneratos, vel sepeliendi mortuos. In his diebus
iussit Alexander consilium, vt Porum ad singulare certa-
men provocaret, dicens, Imperatores inde laudem ca-
pere nõ posse, vnde subditis suis periculum fieret, quod
& Poro placuit: consideranti exiguitatem corporis Ale-
xandri, cum ipse quinque cubitorum, Alexander vero
trium tantummodo, mensuraretur.

* pueri
sunt quatuor
cubitorum &
quatuor
pedum.

Ex epistola Alexandri ad Aristotelem. Interea Alexan-
der deposito cultu regio, & assumpto habitu militari,

peruenit in castellum Pori, quasi quiddam vini, & carnis
empturus: quem sciscitatus est Porus, quid faceret Ale-
xander, aut cuius ætatis esset: cui Alexander respondit,
tanquam homo senior dux noster in tabernaculo suo se
accenso ignis calore refecit. Tunc ille gaudio alacer quod
cum sene decrepito prælium esset commissurus, cum ip-
se esset iuuenis elatus timore. Quid ergo inquit non re-
spicit ætatem suam? Tunc Alexander dixit, se gregatiū
esse Macedonum militem, & ignorare quid faceret Ale-
xander. Cui Porus tradidit epistolam minis plenam mul-
ta ei pollicitus, si eam traderet Regi Alexandro: Alexan-
der autem iurauit illi facturum, vt litteræ illæ in manus
Alexandri peruenirent.

Alexandri
habitu mili-
tari & igno-
to loquitur
Poro.

Historia Alexandri. Igitur cum dies pariter & locus
prælio institissent, fieretque pugna regalis, diu anceps:
Alexandro locum vulneris rimante, & Poro ipsum de-
clinante: tandem Porus ex quadam repentina tumul-
tuatione suorum, conuersus vt videret quidnam esset id:
protinus Alexander eius inguina gladio transfodit, eum-
que prostrauit. Quo viso Indi mox in Alexandrum in-
surgere conabantur: Alexander autem manu silentium
potens: tumultum repressit, rationeque ab eo reddita,
omnis vis Indorum se illi subdidit.

Alexander
& Porus sin-
gulari certa-
mine pu-
gnant, & Po-
rus præller-
nitur.

Autor. Hæc historia Alexandri: Iustinus autem dicit,
in primo bello, in quo equus Alexandri vulneratus est:
Porum multis vulneribus obrutum, & captum fuisse,
qui victum se adeo doluit, vt cum veniam ab hoste acce-
pisset, neque cibum sumere voluerit, neque vulnera cu-
rari passus sit: atque sit ab eo obtentum, vt vellet vi-
uere: quem Alexander ob honorem virtutis, incolumen
in regnum suum remisit: duas vrbes ibi condidit, Ni-
cæam & Bucephalam.

De gloria exercitus & basilicæ Pori.

CAP. L.

Ex epistola Alexandri ad Aristotelem. In exercitu Pori
fuerunt præter peditum copias 13. millia, octingentæ
quadrigæ, omnes falcata: capti sunt ibi elephanti 400.
qui turres gestabant cum iaculatoribus superpositis: in
domo regia Pori erant columnæ aureæ solidæ: ingenti
crassitudine atque altitudine cum capitellis numero 400.
auratique parietes, laminarum crassitudine digitali:
vineta solida ex auro, samentumque inter columnas
pendebat, in qua erant folia aurea, & racemi chrysellini
lychnis interpositis, distinguentibus smaragdus: Thala-
mi, & cubicula omnia margaritis, vnionibusque, & car-
bunculis ornata erant: fores eburnæ, lacunaria ebenina,
testudines cupressini, in quibus lauabantur in balneari-
bus: statua quoque ex auro solidæ cum crateribus au-
reis & innumeri thesauri. Forinsecæ domus parietes in
numerabilia gemmarum genera variis coloribus ober-
rabant: in aula palatij auium diuersa genera vnguibus
restrisque inauratis, pro inauribus & torquibus Marga-
ritas, vt vniones, gerentia: multa ibi gemmea & chry-
sellina vasa potatoria, & sextariola multa aurea, inuenta
sunt, raro argentea: quibus omnibus in potestatem re-
ductis Alexander aureis laminis totum agmen inclusit,
fecitque signa & vexilla aurea, & tanta erat auri præda,
vt vix eam milites ferre possent: aurum vehebant Ele-
phantes ingentis magnitudinis mille. In equis quoque
& mulis & Camelis & Elephantis erant fræna aurea:
fueruntque tunc in exercitu Alexandri quadrigæ equorū
omnes falcatae quadringenta, bigæ. 1200. equitū turmæ
30. millia, peditū 350. millia: mulorum castrensium, ad
arma & sarcinas militum subuehendas circiter duo mil-
lia: Camelorum, Dromedariorum, & Boun duo mil-
lia, qui frumenta vehebant: & armentorum ad vsus car-
nis quotidianos ingens numerus sequebatur.

Descriptio
domus Re-
gia Pori.

* alia gem-
marum.
* alia vi-
nearum solidæ.

Candax
gina præ-
cipua im-
mum Ale-
xandri.

De itinere Alexandri per Oceanum litora.

CAP. LI.

Istinus lib. 12. Post hæc Alexander Persidas, & Garidas expugnat: cum autem ad Euphites venisset, ubi cum 200. millia equitum operiebantur: voluit omnis exercitus in patriam reuerti: quem Alexander oratione sedauit: dehinc Alexander ad amnem Acesinem pergit: per hunc in Oceanum deuehitur: ubi Hiacensanas, & Sileos, quos Hercules condidit, in deditioem accepit: hinc in Ambros & Sycambros nauigat: quæ gentes eum susceperunt, cum armatis 80. millibus peditum, & 60. millibus equitum: quibus victis, exercitum eorum ad urbem depulit, desertam à defensoribus: in quam primus de muro disiliuit, sine vlllo satellite, & vnus tot millium hostium impetum sustinuit: donec cognito eius periculo, omnis exercitus cum eo disiliuit muris deiectis in prelio sagitta sub mamma traiectus est: & cum sanguinis fluxu deficeret, tamen genu posito tandiu præliatus est, donec eum à quo vulneratus fuerat occideret: curatio vulneris grauior ipso vulnere fuit.

Seneca. Huius vulneris dolore dum angustiaretur, dicebat: omnes me iurant Iouis esse filium: hoc vulnus hominem esse clamat.

Iustinus lib. 12. Igitur rebus ordinatis Polyperchonta cum exercitu Babyloniam mittit, ipse autem cum lectissima manu nauibus conscensis, Oceani littora peragrat.

Aug. lib. 4. de ciu. Dei. cap. 4. Quæ dum peragraret, comprehensus est ab eo Dyonides Archipirata quidam: Interrogatusque ab Alexandro, quid sibi videretur, vt mare haberet infestum? respondit, quid tibi, inquit, vt orbem terrarum? sed quia id ego exiguo nauigio facio, latro vocor: tu quia magna classe, Imperator: & reuera remota iustitia: quid sunt regna nisi magna latrocinia? quia & latrocinia quid sunt, nisi parua regna?

De Candace regina, & eius federe cum Alexandro.

CAP. LII.

Historia Alexandri. Interea Candax Regina audiens famam Alexandri, misit vnum de pictoribus suis, iussitque vt diligentissimè imaginem eius depingeret, sibi que deferret. Iam vero Alexander miserat ei litteras iura amicitie continentes, ipsaque illi rescripsit, hæc sibi præ omnibus placere, vt fædus illud perpetuum inter se mansurum, consumment: addiditque: habebis ergo tibi ex nobis amicitie argumentum centum laterculos auri grandissimos, Ethiopes impuberes, quingetos: Plittacos 6. Phrigas 6. & præter hæc, Hammoni Deo coronam ex margaritis, & smaragdis, etiam Thorematis præciosiorem: & loculos refertissimos cuiusque generis margaritarum atque gemmarum ad 10. numerum: aliosque loculos eburneos 80. & in deliciis tuis, ferarum genera: quæ sunt nostratia, Elephantos 300. Leopardo sive 6. Rinocerotas 80. Pantheras 8. Canes etiam in homines, efferacissimos 90. Tauros 300. virgas alias vectes eburnas, mille quingentas: ad hæc transferenda, misit Alexander.

Interea contigit, vt filius eiusdem Candacis, Candaulus: alias Condeolus nomine, dum ad sacrificandum iret, quodam Ebericorum regulo subripiente vxore priuaretur. Qui mox confugit ad Alexandri auxilium: quem comprehensum satellites primum obtulerunt Ptolemæo, qui tunc post regem primus erat in ordine. Alexander autem Ptolemæum regis ornamentis indurum procedere iussit: & sese, pro Antigono satellite, obtulit. Qui iussus à Ptolemæo ferre Candaulo, aliàs Candæolo, auxilium, assumptus quatuor millibus militum, cum eo profectus est, & sic vxorem recuperauit ablatam. Quibus peractis, cum puer Ptolemæo gratias referret. Ille dixit se velle videre matrem eius, sed prius velle mittere Anti-

gonum pro internuncio. Sicque Alexander sub nomine Antigoni assumptis paucis cum Candaulo profectus est: occurritque filio mater aduentanti, quæ Alexandrum comprehensum, deosculata est, & circumquaque illum deducens ostendit ei diuitias suas. Alexander autem dicebat se multo mirabiliora in Græcia vidisse: cui illa: videtur mihi quod tu ipse sis Alexander: quo negante, duxit eum in secretiorem aulam, & ostendit ei imaginem eius dicens, intueri imaginem hanc, & videbis Candacem Alexandro solertiorem: at ille frendens, querebatur se non habere gladium suum secum. Cui Regina: depone hunc metum: nam fidem quam filio meo seruasti, semper tibi seruabo: Cunctis reliquis esto Antigonus, mihi vero Alexander eris. Caractor autem filius Candacis iunior, (qui filiam Pori habebat vxorem) volebat interficere Alexandrum instinctu vxoris suæ sub nomine Antigoni, sed mater restitit.

Demirabilibus quæ vidit Alexander in India.

CAP. LIII.

Ex epistola Alexandri ad Aristotelem. Igitur mense Maio victus est Darius, mense Iulio victus est Porus, acceptis Alexander 150. ducibus Indorum qui breuitates itinerum nouerant: profectus est mense Augusto per feruientes Sole arenas, & loca arida de Phasiate volens ire in Bactriacem, & ad penitus abditos Seras, quod genus hominum è foliis arborum decerpendo lanuginem ex syluestri vellere vestes detexunt. Capie igitur exercitus siti laborare: Zephyrus autem Miles inuentam in lapide concauo, aquam in galea pertulit ad Alexandrum ipse sitiens, quam Alexander conuocato exercitu palam effudit, suffecitque omnibus vnda. Tunc illis flumen apparuit, cuius ripam pedum sexagenorum arundo vestiebat: pinorum, abietumque robora, vincens in crassitudine: qua Indi vtuntur ad ædificia: aqua vero fluminis inuenta est gustu amior helleboro, quam nec homo bibere, nec pecus sine tormento poterat. Tunc cognitum est, hominem durabiliorem in cunctis rebus, quam pecudem, Milites ferè sudorem lambebant: aliquando quoque gustabant oleum: quidam etiam vinam suam bibebant: hora nona venerunt ad castellum in medio amne situm, cuius homines seminudos precatu est Alexander, vt sibi ostenderent aquam dulcem: nullo apparente, paucas in eos iecit sagittas. Cumque magis propter timorem se abderent: 200. milites ex Macedonibus leuiter armatos natate iussit. Cumque iam partem quartam fluminis enataissent, ab Hippopotamis absorpti sunt: tunc Alexander iratus in eos qui eum seducebant 100. ex eis in flumen proiecit, qui mox similiter ab Hippopotamis deuorati sunt. Deinde viderunt homines rotundis ex arundine per flumen vehi nauiculis: qui eis ostenderunt vbi inuenire possent aquam dulcem: ad quam priusquam venirent, tota nocte incurstantibus Leonibus, Vrsisque, Tygridibus, Pardis, & Lyncibus, restiterunt. Quæ genera ferarum promiscuè illis in siluis occurrebant: & quæram naturam describit Solinus.

Iterum de eodem.

CAP. LIV.

Cum autem peruenisset Alexander ad aquam dulcem, resecto exercitu, collocauit castra in longum 22. stadia & totidem in latum: Iussitque extra castra accendi per noctem mille quingentos ignes. Cænauit postea Alexander, lampadibus accensis aureis 2. millibus. Tunc venit ad exercitum magnus numerus scorpionum: post scorpiones superuenit immensa vis cerastarum, post cerastas venerunt humidi serpentes variis distincti coloribus, nam quidam rubentibus squamis erant, quidam nigri, & candidi coloris: quidam auri colore consimiles conspiciantur sibilabatque tota regio: post venerunt cristati serpentes binorum, ternorumque capitum, crassitudine

columna-

* Sugambros.
Apud Mallos
hæc pugnam
faciã Plut.
scribit, qui
sunt Indorum
pugnacissimi.
Alexander
vulneratur.

Dyonides co-
prehenditur
ab Alexandro
& libera co-
tumacia eius
quaestioni re-
spondit.

Candax re-
gina procu-
rauit imagi-
nem Ale-
xandri.

Alexander
aquam sibi
porrectam in
summa siti
effudit ne ip-
so bibente
magis sitires
miles.

Summa siti
laborabat
exercitus
Alexandri

Hippopotami
absorbent
miles du-
centos Ale-
xandri.

* ad primos
luna radiã-
tis ortus.

Alexander
sub nomine
Antigoni re-
cuperauit
vxorem Can-
daci, & sub
eo nomine
vadit ad
Candacem à
qua tamen
discessit.

Exercitus
Alexandri
vario à feris
affligitur.

Cum his be-
stis in pecu-
liari, vna
amplius bo-
va debella-
runt, ait Ale-
xander in sua
epistola.

* alius cru-
cifragis, &
melius.

* Sanguino
is regi cōm-
muni erat.
Curtius.
Ptolomæus
per herbam in
potu acceptam
curatur.

Alexander
Herculis
aita voluit
superare.

Nota qua
bestia infe-
stat exercitum
& vno ictu
duos milites
occidit.

Elephantorum
immensi gre-
ges expugnat
castra.

Ichthyophagos
inuenit
Alexander
& Cynocephalos.

columnarum, aliquanto proceriores, quorum pectora erecta, & cū trifurcis linguis fauces exerte, oculis veneno scintillantibus, halitu pestifero: frontem castrorum densauerat Alexander clypeis & in manibus faciebat eos tenere hastas longas cum spiculis acutissimis: tribus horis cum huiusmodi bestiis pugnaverunt, amissis 30. seruis, & 20. militibus.

Post hæc venerunt albi Leones corporibus Taurorum comparandi, quos exceptos venabulis occiderunt. Deinde venerunt Apri ingentis formæ, cum horribilibus Pantheris: post hæc venerunt vespertiones columbarum corporibus æquales, quæ habebant dentes ad modum hominum: præterea venit vna bestia maior Elephante tribus armata in fronte cornibus: quam Indi appellant Odontatyrannum capitis equini: coloris atrii, Macedones 36. occidit, & 53. Calcato inutiles reddidit, quæ vix tãdem venabulis occisa est. Deinde venere Mures, Vulpibus similes, quorum morfu quadrupedia statim expirabant, hominibus autem non vsque ad interitum idem morsus nocebat. Deinde venerunt Aues, Vulturibus similes, sed maiores, colore fuluo, rostro & pedibus nigris: & non hominibus nocebant, sed pisces à flumine cum vnguibus attrahebant.

Tunc Alexander ductores suos * crucifragio puniri iussit, vt nocte viui à serpentibus cosumerentur, sicut Macedones consumi voluerunt, manus quoque cōfringi fecit.

Iustinus lib. 12. Cum venisset Alexander ad urbem Ambigiri regis, oppidani, inuictum cum ferro audientes, sagittas veneno armant: plurimosque interfecerunt, Ptolemæum vulnerant. Regi autem per quietem monstratur herba in veneni remedia. Peragrata autem India cum ad saxum mira asperitatis, & altitudinis peruenisset: in quod multi populi confugerunt, cognoscit Herculem ab expugnatione eiusdem saxi terræ motu prohibitum: Alexander ergo cum summo labore & periculo gentes omnes loci eius, saxo potitus, in deditioem accepit.

Iterum de eodem.

CAP. LV.

EX epistola Alexandri. Peruenit autem ad Herculis, Liberieque trophæa, in vltimis finibus orientis posita: vbi vterque Deus aurisolidum habebat simulachrum: quod Alexander explorare cupiens, fecit ea perforari, & iterum simili metallo repleti. Deinde venit ad paludem quandã siccam cãnosam, vbi occurrit eis Bellua noui generis tergo serrato, vno capite, similis Hippopotamo, pectora Crocodilli gerens, altero capite duris munito dētibus, quæ duos milites vno ictu repentino occidit: quæ tandem ferreis vix cōminuta est malleis, hastis enim trāsfigi non potuit: cum autem epulari vellent iuxta amnem Buemar, venerunt Elephantorum immensi greges: tunc Alexander imperauit equitibus Thessalicis, vt ascenderent equos, secunquē tollerent Sues: quorum grunnitus Elephantum timent. Occisi sunt ergo de Elephantibus nongenti 80: quorum dentes, & cornua detraxerūt Macedones, & cum tali præda recesserunt.

Alexander autem in alias Indiae regiones profectus est, in quibus in patenti campo vidit Mulieres, Virosque pilosos, toto corpore 9. pedum altos, nudos, & sine veste: quos Indi Ichthyophagos vocant. Qui magis assueti fluminis, & stagnis, quam terris erant: crudo pisce tantummodo, & aquarū hauustu viuentes: cum autem exercitus Alexandri appropinquaret ad huiusmodi gentem videndam: statim submerferunt se in fluctibus. Post hæc, inuenerunt Macedones plena nemora ingentibus Cynocephalis, qui tentabant eos lacessere, sed fugiebant ad ictum sagittarum. In locis illis cum erecta fuissent tētoria Alexandri, & largo igne accensi, repente Euro flante, tabernacula euulsa sunt, & quadrupedia scintillis & citationibus vrebantur. Alexander hortabatur milites forti animo esse: dicens, hoc accidisse ex equinoctiali tempore (non ex ira Deorum) in Octobrio mense autumno iam

vergente in hyemen. Canantibus autem eis, mox in modum vellerum cadere capit nix. Quarum aggregationē timens Alexander, ne super castra cumlaretur, iussit milites, vt eam calcarent, quæ iam pene omnes ignes extinxerat, iussitque amplius ignes accendi.

Valerius. Tunc animaduertens Alexander, senio confectum Macedonem militem, nimio frigore stupefactū, ipse in sublimi & propinqua igni sede sedens, statim descendit, & suis manibus, corpus frigore duplicatum, in suam sedem imposuit.

Quingenti milites inter niues perierunt, quæ momento temporis postea dilapsæ sunt.

Ex epistola Alexandri. Deinde visæ sunt nubes arden-tes de celo tanquam faces descendere, vt incensu earum totus campus arderet: dicebant Milites iram esse Deorum, eo quod Alexander ausus esset transgredi Herculis, & Liberie metas: triduo deinde continuo fuit tempus nubilum, sine sole claro.

Iterum de eodem, & de arboribus Solis & Lunæ.

CAP. LVI.

Deinde vidit Alexander mōtes Dionysios in Æthiopia, & antrum Liberie, in quod missi homines tertia die febribus mortui sunt, vt dicebatur: ideo quod præter religionem & sine muneribus spelūcam Dei introissent. Post hoc vidit Alexander Fæminas, & Viros, Pantherarum, & Tygridum pellibus contextos: locus autem largus erat thure & opobalsamo abundans: quæ plurima ramis eorum innalescebantur nemorum: his vescebantur incolæ regionis. Tunc apparuit ei Antistes oraculi duarū arborum: altior pedibus decem statura, nigro corpore, caninis dentibus, perforatis auribus, ex quibus pendebant vniones, & annuli, pellibus ferinis vestitus: qui dixit Alexandro: Si à coitu pueri & contactu feminae vacas, licet vt intres diuinum locum: imperatque Alexandro & omnibus sociis eius, vt deponerent vestes, & annulos, & calceamenta. Erat autem nemus intra parietem, non magno ædificatum opere: opobalsamum tūm optimo odore ex omnibus ramis arborum, abundanter manabat: in medio autem luci, illæ arbores duæ diuersæ, cupressis similes, ex genere frondium: altæ pedibus 100. Cum diceret Alexander eas frequentibus imbribus tantum creuisse, affirmabat Sacerdos nunquam in his locis fuisse pluuiam, vel feram, vel auem, vel serpentem, & quod in eclipfi Solis & Lunæ eadem arbores vehementer flerent. Erat autem arbori Solis virile robur, Lunæ, fæmineum.

De Responsis arborum ad Alexandrum.

CAP. LVII.

Cum autem Alexander sacrificare vellet: respondit Sacerdos, Thus in eodem sacrario non licere igne vri, nec animal interfici, præcepitque vt pronolutus arborum truncis, eas oscularetur: & adoraret Solem, & Lunam: vt ei veridica darent responsa. In Solis ortu, quando solebat Solis arbor loqui, Indico sermone tenuissimo respondit arbor: Inuicte bellis Alexander (vt consulisti) vnus eris Dominus terrarum: sed viuis amplius in patriam non reuerteris: quoniam fata de capite tuo ita statuerunt: vespere autem ad primum Lunæ ortum, arbor Lunæ, Græcè respondit: Alexander iam plenum sinem ætatis non habes: sed sequenti anno mense Maio in Babylone morieris, & à quo minimè speras, decipieris: mane factò, inuenta est ante Sacerdotem adhuc quiescentem velatis pedibus, ferinis pellibus, ingens clibatura in tabula eburnea, quæ ex præcedete cæna superferat, & culter eburneus, nam are, & ferro, & plumbo, & argento egent, auro abundant, opobalsamo vescuntur, & thure. Cadentem riuo puro, ex vicino monte, potant aquam, Homines accumbentes, & quiescentes, sine vllis cervicalibus, stratibusque tantum pellibus ferarum, hoc amictu, & victu contenti: viuunt annis 300.

Nubibus op-
primitur
exercitus &
quingenti
periere.

Inuicte Ale-
xander arbo-
res solis &
luna.

* quæ Be-
briones Indi
appellant.

Responsum
arboris solis
in sermone
Indico.

Responsum
arboris luna
in lingua
Græca.

Iterum

Aliud res-
ponsum ar-
boris solis in
sermone
Græco.

Iterum dixit arbor solis græce ad Alexandrum. Si
mortis tuæ vt petis, insidiatorem tibi prodidero; facile
instantia fata vitabis, mihi quoque tres sorores irasce-
rentur, Clotho, Lachesis, Atropos, ad annum & men-
ses 8. morieris, non ferro quod suspicaris, sed veneno.
Mater tua turpissimo, ac miserando quandoque exitu
insepulta, iacebit in via præda animum, & ferarum: Soro-
res tuæ felices diu erunt. Tu autem, et si breue su-
perest tempus, dominus tamen eris orbis terra-
rum; nunc autem caue ne nos vltius scisciteris,
sed excede terminos luci nostri, & ad Phasiacem
reuertere.

De ceteris mirabilibus quæ vidit Alexander.

C A P. LVIII.

DEhinc peruenit Alexander in vallem Iordeam, in
qua erant serpentes habentes in collo lapides
smaragdus, qui laesere & albo pipere vescabantur. Illi
autem serpentes inter se quodammodo primo vere
depugnant, multisque moribus depereunt; vnde Alex-
ander cum suis paucos efferre potuit ingentis formæ
smaragdus. Post hoc inciderunt in bestias habentes ca-
pita Leonum, & caudas, vnguibus binis latas; pedibus
6. quibus verberabantur homines, & inutiles fiebant; his
intermixti erant Griphi, rostra habentes Aquilarum,
& alia parte corporis dissimili; qui mira celeritate in ora
& oculos Macedonum insiliebant, pedum erant binor-
um ternorumque, Clypeos durissime caudis verberan-
tes. Qui partim sagittis partim contis militaribus
confixi sunt. In eo certamine mortui sunt 208. mili-
tes, ferarum vtriusque generis morsu; occisæ sunt au-
tem bestię 17. millia. Inde Alexander ad fluuium Cluias
quod sine fluxu recta fertur ad Oceanum, latius stadio
vno ad ripam alteram, hunc vestiebant arundines 320.
per littora, quarum vnam 30. milites vix ferre possent.
Excedebant autem altitudinem arborum procerissimarum.
Inhabitabant eundem locum innumeri Ele-
phanti, qui nihil Alexandro, & exercitui eius nocere
tentabant, transierunt flumen nauibus ex arundine
factis.

Iterum de eodem.

C A P. LIX.

IN vltiore littore, erant Indi Balenarum, & fera-
rum pellibus contecti, qui se Alexandro hospites
præbuerunt, & dederunt ei & socijs eius spongas al-
bas, & purpureas in manibus cum buccinis, & cochleas
capientes binos ternosque congios, & stragulas, molles-
que tunicas ex vitulorum marinorum pellibus factas; &
alias cochleas sextariales escæ pulcherrimæ. Item ver-
mes ex ipso flumine extractos femore humano crassio-
res, omni genere piscium sapore præferendos; & fun-
gos immentæ magnitudinis 20. cocco rubriores, posue-
runt eis & Murenas habentes pondera duorum cente-
norum; & pisces Scauros ponderum centenorum 50,
qui in gurgitibus vasis eburneis capiebantur, ne arun-
dines morsu confringerent; ibi apparuerunt eis capilla-
tæ Mulieres, quæ pisce viuebant immersæ aquis: quæ
ignaros homines regionum in flumine natantes, aut
tenendo in gurgite suffocabant, aut tractos in arundine
ita, cum essent specie mirabiles, affectu suo auidè victos
rumpebant, aut venerea exanimabant voluptate, qua-
rum duas Alexander cepit, colore niueo similes nym-
phis, defusis per terga capillis. Inde venit ad Gangem,
qui Borea flante exit sicut Euphrates Noto flante: ho-
rum fluminum ripæ, altera ab altera, conspicuæ non
sunt aquarum latitudine.

Speculum Histor.

Iterum de eodem.

C A P. LX.

POSTEA incidit Alexander in feras, de quarum capi-
tibus velut gladij à vertice, serrata & acuta emine-
bant ossa, quæ more arietino in hominibus impinge-
bant, & militum clypeos cornu transuerberabant, ha-
rum occiderunt Macedones 8. millia 450.

Tandem redijt Alexander ad Phasiacem insulam:
vbi Porrum regem, cum exercitu reliquerat: iussitque
Antigono, quem præposuerat Persidi, vt faceret pro-
gestis Pori, Persarumque & Babyloniorum, pilas duas
aureas, & solidas, in quibus omnia facta scriberet, &
statueret eas, in vltima India vltra trophea Liberi, &
Herculis quorum centum erant argentea. Ipse vero
Alexander quinque sua aurea statuit illis altiora denis
pedibus; & omnia miracula fecit in eis scribi, quæ in eis
viderat.

Amisit Alexander in periculis Indiæ de viris suis cir-
citer mille 50. nam bestię cum latis caudis Griphis ad-
mixtæ occiderunt de Macedonibus 208. in antro Li-
beri perierunt tres viri, inter niues quingenti, duos au-
tem milites occidit bestia duorum capitum, & tergo
serrato. Bestia vero maior Elephante cum tribus cor-
nibus in fronte, quæ dicitur Odontatyrannus occidit
viros 36. & 53. inutiles calcando fecit. Serpentes autem
eristati, binorum etiam & ternorum capitum, & halitus
pestiferi occiderunt 30. seruos & 20. milites. Hippopo-
tami 200. milites natantes absorbuerunt.

Historia Alexandri. Porro Alexander non computa-
bat inter mirabilia, dona Candacis reginæ, videlicet
Psittacos & Phrigas, Pardos, & Rinocerotas, Ele-
phantes, & Pantheras, Canes, & Tauros, gemmas, &
aurum, ebur, & ebenum.

De iactantia & ambitione Alexandri.

C A P. LXI.

SENECA in lib. primo de beneficijs. cap. 13. Cum igitur A-
lexander victor orientis, animos supra humana tol-
leret, Corinthij per legatos illi gratulati sunt; & illum
ciuitate tua donauerunt: cum risisset Alexander hoc
officij genus, ait vnus ex legatis, nulli vnquam ciuita-
tem donauimus alij, quam tibi, & Herculi, libens ergo
accepit delatum honorem, cogitans, non qui sibi ci-
uitatem darent; sed cui dedissent, Et homo gloriæ de-
ditus, cuius mens nec naturam, nec modum nouerat,
tanquam celum, quod mente vanissima complecteba-
tur, teneret: & ad socium honoris sui respexit. Idem
Alexander gloriari solebat à nullo se beneficijs victum.
Idem Onesitricum præmisit in Oceano explorare, gen-
tesque & insulas, & bella, in ignoto mari quærere. Hic
Alexander, Anaxarcho comiti suo ex auctoritate De-
mocriti innumerabiles mundos asserenti: heu, inquit,
me miserum, quod ne vno quidem adhuc sum poti-
tus.

Tertullianus in Apologetico. Hic est Anaxarchus, qui
cum in exitu suo tanquam tyspana pilo contunderetur,
tunde, aiebat, Anaxarchi follem: Anaxarchum enim
non tundis.

Valerius lib. 3. cap. 3. idem cum à Tyranno * torquere-
tur, ad vltimum amputationem linguæ minanti ei, eo
quod à maledictis eum cohibere non posset: non erit
inquit, hæc quoque pars mei corporis, tuæ ditionis, pro-
tinusque dentibus abscissam, & manducatam linguam,
in os eius expuit.

Quintus Curtius. In tempore illo dixit, quidam ex suis
maximis natu, Alexandro: Si Dij habitum corporis tui,
auiditati animi tui parem esse voluissent, orbis te non
caperet: altera manu orientem altera contingeres
occidentem. Quid tu ignoras arbores magnas diu
crescere, vna extirpari hora? stultus est, qui fructus

M earum

*De reditu
Alexandri
ad Phasia-
cem.*

*De numero
militū quos
amisit Ale-
xander in
itineri Indi-
co.*

*Vanitas
Alexandri.*

** Cypriorum
Nicroeonte.*

*Quidam ex
maximis
natu ale-
xandri pul-
cherrime re-
prehendit
eius ambi-
tionem.*

ibus op-
nitur
ecum &
genti
ere.

Ingentis for-
ma smar-
gdos extulit
Alexander
ex valle
Iordea.

In certami-
ne cum Gry-
phis & alijs
bestijs perdi-
dit Alexan-
der 208. mi-
lites.

ist Ale-
xer arto-
solu &
.

unt Be-
mes Indi-
ellant.

Alexander
hospitio fuit
exceptus ab
Indis fera-
rum pellibus
contectis.

bonsum
oris solis
erment
ico.

bonsum
oris lona
ingua
ica.

carum spectat, & altitudinem non metitur: vide ne dum ad cacumen peruenire contendis, in ipsis ramis quos comprehenderis, decidas; Leo quandoque minimarum auium pabulum fuit, nihil adeo firmum est cui periculum non sit ab inualido: denique si Deus es, tribuere mortalibus beneficia debes, non sua eis eripere, si autem homo es, id quod es, semper esse te cogita, stultum est eorum meminisse propter quæ tui obliuiscaris.

De superstitione eiusdem, ac linore.

C A P. LXII.

Iustinus lib. 12. Rediturus Alexander in Babyloniam sacrificauit Oceano, in nauis prosperum in patriam reditum impetrans.

Valerius lib. 3. cap. 3. Cui sacrificanti quidam puer nobilis assistens, arrepto thuribulo, in brachio eius ardens carbo delapsus est, & licet ita vreretur, vt odor ad circumstantes veniret, brachium tamen immobile tenuit: ne sacrificium impediret. Alexander tamen diutius eum cremari permisit, volens experiri perseverantiam pueri.

Iustinus ubi supra. Post hoc Alexander ostio fluminis Indi inuehitur, vbi in monumenta rerum à se gestarum, urbem Barcem condidit arasque statuit: relicto vno ex amicis, litoralibus Indis præfecto: Inde iter terrestre facturus, cum arida loca in itinere inuenienda dicerentur, puteos opportunis locis fieri præcepit: egressus autem inde, sorte monitus erat, vt eum qui sibi egresso, primus occurreret, interfici iuberet. Asinarium ante omnes obuiam factum iussit occidi, eo quærente vt quid se innocentem morti addiceret, responsum est, oraculi præceptum, & mox Asinarius, si ita est ò rex: Asinum fors huic morti destinauit, delectatus Rex eius responso, vilis animal interfecit.

A. Gellius lib. 20. capit. 4. Cum ergo Alexander orientem prælijs, & victorijs vrgeret, in illis tamen negocijs literas ad Aristotelem misit, non eum recte fecisse, quod disciplinas, quæ ad naturæ contemplationem spectant, quibus ab ipso eruditus foret, libris foris editis inuulgasset. Nam qua, inquit, re alia cæteris omnibus præstare poterimus, si ea, quæ ex te accepimus omnium prorsus fieri communia: quippe ego doctrina anteire malo: quam copijs, atque opulentijs: respondit Aristoteles: libros illos neque editos, neque non editos, quia solis ijs cognoscibiles: qui nos audiunt.

De ultimo eius aduentu ad Babylonem.

C A P. LXIII.

Historia Alexandri. Post hæc Alexander Amazonas tributarias fecit: ac deinde Babylonem contendit.

Iustinus lib. 12. Cui reuertenti nunciatur, legationes Carchaginensium, cæterarumque Africæ ciuitatum, sed & Hispaniarum, Siciliæ, Galliarum, Sardinia, & quarundam ex Italia aduentum eius Babylonem oppetiri: Carchaginenses autem exterriti prius ad speculandum Alexandri animos, miserant Hamilcarem cognomento Rhodanum, virum solertia facundiaque præter cæteros insignem. Augebant enim eorum metum, & Tyrus urbs, auctor originis suæ, capta, & Alexandria æmula Carchaginensis in terminis Africæ & Ægyptij condita. Igitur Hamilcar quod Parmenionem aditu Regis obtento, profugisse se ad Regem tanquam pulsum patria, fingit, militemque se expeditionis offert, atque ita exploratis eius consilijs, ita in tabulis ligneis, vacua desuper cera inducta ciuibus suis omnia prescribat: Igitur tantarum legationum causa, Alexandro Babylonem festinanti, veluti conuentum orbis terrarum acturo, quidam ex Magis prædixit ne urbem introiret, testatus hoc ei fatalem fore; ob hoc omnia Babylonia in Bursiam urbem trans Euphratem olim desertam conscendit. Ibi

autem ab Anaxarcho philosopho compulsus est rursus Magorum dicta contemnere tanquam falsa, & incerta, & si satis constet, ignota mortalibus: at si naturæ debeantur, immutabilia: reuersus est igitur Babyloniæ.

Quintus Curtius. Indignatus igitur Cobares Magus, artis magicæ professione magis quam scientia celebris, ait: Natura mortalium hoc nomine praua & sinistra dici potest: quod in suo quisque negotio hebetior est quam in alieno.

Iustinus lib. 12. Cum ergo redisset Babyloniæ: multæ deuictæ gentes præfectos suos accusauerunt, quos statim Alexander sine aliquo respectu amicitia, in conspectu Legatorum necari iussit. Post hæc filiam Darij Statyram in matrimonium recepit, & optimatibus Macedonum lectas ex omnibus gentibus nobilissimas virgines tradidit: Hinc ad concionem, exercitum vocat, & promittit se æs alienum, ad omnia impensa propria soluturum; 20. millia talentorum in hos sumptus expesa sunt, post hæc dimissis veteranis, exercitum de iunioribus supplet: Qui discessum veteranorum ægrè ferentes, millionem & ipsi flagitabant, nec hoc iam precibus, sed conuitio agebant: dicentes eum solum cum patre suo Hammone intre bella, ad quorum correptionem cum Alexander verbis nil proficeret, è tribunali in concionem amaram inermis ipse dissiliuit & nemine prohibente 17. de seditionis auctoribus manu sua percussit, & ad supplicia duxit.

De veneno sibi propinato.

C A P. LXIII.

Historia Alexandri. Iam pridem verò mater eius scripserat ad eum de simultatibus Antipatri, & diuortio Patris, præmonuitque insidias eorum cauendas, vnde Alexander euocauit Antipatrem de Macedonia; Antipater autem iratus, in ipso itinere venenum efficacissimum, atque potentissimum per ministrum, Regi destinauit hauriendum.

Iustinus lib. 12. Interea vnus ex amicis Alexandri Ephemion decedit, dotibus primò formæ, pueritiæque, mox obsequio, Regi percharus, quem contra decus reium, Alexander diu luxit, tumulumque ei 12. millium talentorum fecit; eumque post mortem vt Deum colit iussit: postea reuersus est in Babyloniæ.

Quintus Curtius. Igitur Alexander Babyloniæ reuersus, multis ocio datis diebus intermissum olim conuiuium solemniter instituit, totusque in lætitiæ effusus, cum diei noctem peruigilem iunxisset, recedentem iam è conuiuium, Medicus Thessalus instaurata commensatione, & ipsum, & sodales eius iuniat, accepto poculo, media potione velut telo confixus ingemuit; amici causas morbi intemperiem ebrietatis disseminauerunt, re autem vera, insidia fuerunt, quarum infamiam successorum potentia oppressit; auctor insidiarum Antipater fuit, cuius veneni tanta vis fuit, vt non ere nec ferro, nec testa contineretur, nec aliter ferri nisi in vngula equi potuit. Elatus est igitur à conuiuium semiuuus, & excruciat, ita vt ferrum in remedia posceret, tactumque hominem, velut vulnera indolesceret, iam quidem Antipater ad occupandum regnum Cassandrum filium subornauerat, qui cum fratribus Philippo & Iolla ministrare Regi solebat, præmonitusque est ne alij quam Thessalo & fratribus crederet: & ideo apud Thessalum paratum repetitumque est conuiuium; Philippus autem, & Iollas prægustare, ac tentare, potum Regis soliti in aqua frigida venenum habuerunt; quam prægustatæ iam potioni supermiserunt.

Valerius. Alexander iam pridem periturum se manu Cassandri in somnis viderat, quem tamen cum hoc vidit, nondum cognouerat.

Alexander
Babyloniæ
conuentum
vniuersi or-
bis agi.

Suscepta
nuptia
celebrantur
Plutarcho.

Vide Plutar-
chum.

Alexander
13. milites
qui ferociter
aduersus
eum dixerat
corripit.

De veneno sibi propinato.

C A P. LXIII.

Historia Alexandri. Iam pridem verò mater eius scripserat ad eum de simultatibus Antipatri, & diuortio Patris, præmonuitque insidias eorum cauendas, vnde Alexander euocauit Antipatrem de Macedonia; Antipater autem iratus, in ipso itinere venenum efficacissimum, atque potentissimum per ministrum, Regi destinauit hauriendum.

Iustinus lib. 12. Interea vnus ex amicis Alexandri Ephemion decedit, dotibus primò formæ, pueritiæque, mox obsequio, Regi percharus, quem contra decus reium, Alexander diu luxit, tumulumque ei 12. millium talentorum fecit; eumque post mortem vt Deum colit iussit: postea reuersus est in Babyloniæ.

Quintus Curtius. Igitur Alexander Babyloniæ reuersus, multis ocio datis diebus intermissum olim conuiuium solemniter instituit, totusque in lætitiæ effusus, cum diei noctem peruigilem iunxisset, recedentem iam è conuiuium, Medicus Thessalus instaurata commensatione, & ipsum, & sodales eius iuniat, accepto poculo, media potione velut telo confixus ingemuit; amici causas morbi intemperiem ebrietatis disseminauerunt, re autem vera, insidia fuerunt, quarum infamiam successorum potentia oppressit; auctor insidiarum Antipater fuit, cuius veneni tanta vis fuit, vt non ere nec ferro, nec testa contineretur, nec aliter ferri nisi in vngula equi potuit. Elatus est igitur à conuiuium semiuuus, & excruciat, ita vt ferrum in remedia posceret, tactumque hominem, velut vulnera indolesceret, iam quidem Antipater ad occupandum regnum Cassandrum filium subornauerat, qui cum fratribus Philippo & Iolla ministrare Regi solebat, præmonitusque est ne alij quam Thessalo & fratribus crederet: & ideo apud Thessalum paratum repetitumque est conuiuium; Philippus autem, & Iollas prægustare, ac tentare, potum Regis soliti in aqua frigida venenum habuerunt; quam prægustatæ iam potioni supermiserunt.

Valerius. Alexander iam pridem periturum se manu Cassandri in somnis viderat, quem tamen cum hoc vidit, nondum cognouerat.

Alexander
Babyloniæ
conuentum
vniuersi or-
bis agi.

Suscepta
nuptia
celebrantur
Plutarcho.

Vide Plutar-
chum.

Alexander
13. milites
qui ferociter
aduersus
eum dixerat
corripit.

signe pa-
tientia ex-
emplum.

Meminit
Cicero lib. de
dignatione.

Exempla v-
triusque
literarum
breuitate
elegantissi-
ma vide in
libro Andro-
nici Philoso-
phi: vel etiã
in ipso A.
Gellio.

Iustinus lib.
21. prope fi-
nem Orofius

Alexandro
mortis peri-
culum præ-
dixit.

*Solum pu-
gnant con-
tra fortu-
nam quam
& semper
vincunt.*

*Parfimo-
nia
est Bragma-
norum me-
dicina.*

*Voluptates
Bragmano-
rum quat*

*Facundiam
Rhetorum
contemnu-
nt.*

*Deus est ver-
bum, quod
& mun-
dum crea-
uit, sicut
Bragmani.*

chritudine plus affectare quam natæ sunt, nam quis po-
test opus naturæ corrigere, quod cum fuerit aut infru-
ctuosum est; quia vincitur; aut criminofum, quia præ-
sumitur. Ad concubitum non nos admonet libido, sed
fobolis amor, bella non gerimus, sed pacem moribus,
non viribus confirmamus, sola Fortuna est, aduersus
quam sæpe pugnamus & semper vincimus. Nemo
parens filij comitatur exequias: nulla extruimus instar
templorum sepulchra defunctis, nec in gemmatis urnis
funera combulta recondimus, quod non honoris dixe-
rim esse, sed pœnæ: sed hæc sunt argumenta, nostræ
diuitiæ, quæ nec satietatem viuentibus concessistis, &
mortuis supremam requiem sustulistis, non enim tel-
lurem cineres suos, quos edidit, fouere finitis, vos estis
malorum omnium causa mortalium; omnia tenetis, &
omnibus vos habentibus imperatis. Sola sapientia
Bragmanorum vos superat non amando. Pestilentiam
nos Bragmani non patimur, neque enim frædis actibus
cælum temeramus: semper tenet apud nos cum tem-
poribus natura concordiam, & vices suas elementa non
offensa custodiunt; medicinæ remedium nobis parfimo-
nia est, quæ non solum illafpos potest curare dolo-
res, sed etiam procurare ne veniant. Nulla nos ludicra,
vel spectacula, nec equina certamina, nec scenicas tur-
pitudines affectamus, sed theatrum spectare cum volu-
mus, nostrorum operum monimenta relegimus; quæ
cum sint maxime ridenda, dessemus. Alia porro nobis
spectacula exhibet mundi machina diuersalque volup-
tates, in qua videmus cælum pulchrè formatum sig-
norum varietatibus, stellarumque fulgoribus rutilare,
pelagus colore purpureo venustatum, germanam ter-
ram amplecti, cuius multiformes pisces per equoreas
vndas saltus exercent, camporum etiam virentium
specie delectamur, ex quibus etiam & ex floribus vi-
rentibus odor gratissimus, emanans oculos simul pas-
cit & animum: nemorum quoque opacitas, & fontium
aridet amænitas: qua variæ simul aliter musicis con-
centibus personantes dulces melos componunt, hæc
sunt naturæ spectacula: quæ & imitari difficile est, &
refutare culpabile; nos mercandi gratia pontum clas-
sibus non sulcamus, nunquam nos petegrina spe-
cies, ardore suæ pulchritudinis inflammavit, nec
famulos nos sibi faciet multis casibus opum deu-
cta materies, quos liberos edidit absoluta paupe-
ries.

De eodem.

C A P. LXIX.

ARtem bene loquendi non discimus, neque fa-
cundia rhetorum oratorumque operam damus:
cuius officium est facatis sermonibus figmentare men-
dacia, & innocentia fidem conferre criminibus; ac
parricidijs reos assignare pijsimos. Qui dum putant se
alienæ laudis fructum per iniquam victoriam rapuisse,
nesciunt munimentum se suæ conscientia perdidisse,
simplex est apud nos eloquentia, communisque om-
nibus, solum præcipiens non mentiri, philosophorum
scolas minimè frequentamus: quorum doctrina dif-
cors, nihil stabile certumve diffiniuit, quorum vna pars
in honestate, alia in voluptate, bonum constituit. In
honorem diuinum, pecudes innocuas non mactamus,
nec delubra metallis argenteis incrustata fundamus,
nec auro altaria & gemmis splendentia dedicamus.
Quæ ut si non habenti Deo largiaris, superiorem te
asseris: Si ut habenti, parem, quorum vtrumvis feceris,
contumelia est. Non suscipit Deus sacra sanguinea;
cultum diligit incruentum: verbo propiciatur oranti-
bus, quod solum ei cum homine est suaque similitu-
dine delectatur: nam verbum Deus est, hoc mundum
creauit, hoc regit atque alit omnia: hoc diligimus; ex
hoc spiritum trahimus, siquidem Deus ipse spiritus
atque mens est, & ideo non terrenis diuitijs, nec largi-
tate munifica: sed religionis operibus & gratiarum

actione placatur. Quapropter nimium vecordes vos,
& miserabiles iudicamus: qui originem vestram esse
caelestem non suspicitis; magnamque habere cum Deo
cognitionem; sed splendorem generis vestri rebus vilis-
simis obfuscatis; quippe quibus maxima in carne volup-
tas est; hanc fouetis, & colitis, & amatis, cuius & con-
tractatio viuentis, horrenda est, & contagio morien-
tis, incesta est, in cuius vsibus elementa vexantur, &
mundus in exhibendis laborat obsequijs, & quod est ve-
hementius, audetis Deum cæsis carnibus expiare, & in
hoc scilicet à carne decepti. Re enim vera non opitula-
res Deos, sed carnifices deterrimos inuocatis, qui
viscera vestra suppliciorum diuersitate discerpant, o
vos infelicissimos: quorum religio crimen est, vita sup-
plicium.

Iterum de eodem.

C A P. LXX.

Alexander. Si hæc ita sunt vt asseris, soli, quantum
video, Bragmani hominum numero tenentur,
folique exfortes corporeæ creduntur esse substantia.
Qui vitijs omnibus carere dicuntur, qui concessis natu-
ræ voluptatibus non vtuntur, aut Deos se esse profi-
tentur, aut inuidere Deo, hæc iudicio meo, demencia
potius quam philosophia numeranda sunt.

Didimus. Nos non sumus incolæ huius mundi; sed
aduena: nec ita in orbem terrarum venimus, vt in
eo libeat consistere, sed transire, properamus enim
ad larem patrium nullis delictorum ponderibus præ-
grauati, nec aliquibus illecebrarum tabernaculis com-
morantes, nec flagitiorum cauponibus obligati, nihil
enim indecorum pene contigimus; quippe qui nuda
conscientia fronte progredimur, vt expediti ac faciles
spacium propositi decurramus itineris: Deos autem
nos esse non dicimus, nec eius operi inuidiosè detrahi-
mus, sed bonitate Dei vos male vt asserimus, nec om-
nia nobis licere, sed nec decere firmamus, sed ea,
quæ voluptas sibi vendicat, honestate plerunque ne-
gamus admittere. Deus enim rerum conditor varias
species formauit in mundo: quia nullatenus pote-
rat sine earum diuersitate subsistere, quarum vsus
humano arbitrio permisit discernere. Dum ergo
quisquis deterioribus omissis meliora sectatur, non
ipse Deus quidem est, sed Dei amicus effici-
tur.

Iterum de eodem.

C A P. LXXI.

Alexander iterum. Nunc ideo beatum te dicis, quia
in ea mundi parte vobis natura constituit se-
dem, in qua nec accessus vel exitus aduenis, nec ex-
cessus indigenis aperitur, sed excubijs opposita fa-
cultatis oblecti: quia mutare patriam vestram non va-
letis, laudatis, & quod damnationis causa patimini,
conscientia studio vos meruisse iactatis. Verum nul-
lum virtutis meritum est, id nancisci quod mutari non
possit, sed nec gloria dicenda est: quàm sibi quisque
non dederit. Non habere Bragmanos consuetudinem
mandare semina telluri, nec arbores vitibus decorare,
nec plantarijs nuda vestiri camporum, nec ædificia
pulchra constituere, harum rerum manifesta est ratio,
quod ferri metallum vobis indignatio naturæ non
præbuit, quo cuncta, quæ numerauimus excoluntur,
aliunde autem assumere negocia occasione nauigij non
potestis. Ideoque necesse est vobis herbis, palmiti-
busque depastos, vitam horribilem pecudum more
transigere: ergo non in angustijs & in egestate, sed in
opulentia temperanter vixisse laudandum est, alioquin
cecitas & paupertas, solæ virtutum gloriam sortiuntur.
Illa, quia non videt, vt cupiat: ista, quia non habet, vt ca-
piat, feminarum vestrarum nullus vt asseris decor

augetur

*Incolæ se
esse huius
mundi ne-
gant Bra-
gmani.*

*Alexander
plurima di-
cta Didimi
refutat.*

*Bragmani
vixunt mo-
re pecudum
ait Alexan-
der.*

*Ptolema-
res Reg-
3630.*

*Comestor
cap. 6.*

augetur ornatibus, assentio: Quippe nec ars officij, nec materies vlla suppeditat. Nemo apud vos (vt dicitis) incestu, vel adulterio flammatur, miranda res esset, si proprio non necessitatis iudicio viueretis. Si animum vestrum ab illicitis amoribus pudicitia contemplatio, non deformitatis arceret aspectio: sed hæc est res, quæ solet de sensibus humanis auferre non desi-

derium libidinis, sed factum; non mentem à scelere prohibere: sed corpus ab opere. Nos autem qui nullius inedia lege perstringimur, ad bene vitendum libero incitatur arbitrio; vt voluntariam continentiam digna remuneratio consequatur, dedit enim nobis multas natura blanditias, quas plerunque virtus cohiberet.

SPECVLI MAIORIS
VINCENTII PRÆSVLIS
BELVACENSIS,
LIBER QVINTVS.

De diuisione Monarchiæ Alexandri in quatuor regna, & de Ptolemæo Sothero Rege Ægypti.

C A P. I.

PTOLEMÆVS in Chron. Igitur Alexandro mortuo, apud Babylonem, translato, post eum in multos imperio, diuersi regnauerunt. Hinc Alexandrinorum nascitur regnum, quod est Ægypti, & per diuersas gentes: quas Alexander tenuerat, diuersi regnauerunt.

Primus in Ægypto Ptolemæus Lagi filius: Cæpit anno quintæ ætatis 267. mundi vero 3630. & regnavit annis 40.

Macedoniæ regnavit Philippus, qui & Aridæus frater Alexandri annis 7.

Lydiam & Thraciam & Hellepontum Lyfimachus tenuit.

Comestor cap. 5. Cum enim redisset Alexander in Babylonem, sumpto veneno, vsum linguæ amisit; & voluntatem extremam suam scripto expressit; & noluit Monarchiam suam in aliquem transferre, ne aliquis par ei in potentia apud posteros legeretur; sed 12. quos ab adolescentia socios habuerat regni successores instituit. Hæc autem institutio non stetit, nam quatuor ex eis tantum alijs abiectis regnauerunt, sicut in historia Danielis est comprehensum.

Itaque Ptolemæus Rex Ægypti qui cognominatus est Sother, cum regno suo adiecit Syriam; apposuit vt adijceret & Iudæam; & ascendens in Hierusalem die Sabbati sciens ea die Iudæos arma non moturos, simulatione sacrificandi Deo, nullo contradicente, intravit: vnde secundum Iosephum Agatharchides Cni-

dus Iudæos ridiculos appellavit, qui superflua superstitione, graue damnum sustinuerunt. Ptolemæus namque multos de Iudæa & Agarizi captiuos trahens ad Ægyptum redijt; & venditioni exponens eos à negociatoribus nationum distracti sunt, & dispersi; & per hanc captiuitatem licet non fuerit generalis; diffusius dispersi sunt in nationes. Vnde in actibus Apostolorum cap. 2. legitur: *conuenisse in Hierusalem Iudæos ex omni natione quæ sub celo est.* Iado Pontifici successit filius eius Onias: cui successit Simon iustus.

Ensebius. Eo tempore Appius Claudius Romæ cæcus claruit, qui aquas claudias induxit; & viam Appiam stravit.

De Theophrasto Philosopho, & discipulis eius.

C A P. II.

Eodem tempore Theophrastus Philosophus claruit: qui à diuinitate loquendi (vt ait Cicero) nomen accepit.

Author. Hic fuit discipulus ac successor Aristotelis. Vnde de hoc refert *A. Gellius in libro nocturnum atticarum lib. 13. cap. 5. dicens:* Aristotele iam senio confecto, ægroque corpore, & spè vitæ tenui fuit; nam iam ferè natus duos & sexaginta annos: tunc omnis sectatorum eius cohors ad eum accessit, orans, vt ipse eligeret loco sui magisterij successorem, quem sequerentur. Erant tunc in eius studio & ludo duo præcipui: Theophrastus ex Lesbo, & Menedemus ex Rhodo. Aristoteles autem iussit sibi afferri vinum Lesbium & Rhodium & vtrunque satis commendauit: sed Lesbium magis, vnde nemini dubium fuit, quin lepidè simul & verecundè, successorem sibi illa voce, non vinum delegisset. Itaque Aristotele defuncto, omnis Academia ad Theophrastum conuolauit: Huius Theophrasti dicitur esse illa sententia; *expedit iam probatos amicos amare, non amato*

Hierosolymis dolo captis Iudæis in Ægyptum abducuntur.

** alijs talidat.*

Theophrastus ex insula Lesbo. Menedemus ex Rhodo. Vinum Rhodium. Vinum Lesbium. Aristotelis verecundia in successor eligendo.

Ptolemæus rex Ægypti. 3630.

Comestor cap. 6.